

The amount of cultural capital of girls in the family and its impact on their environmental behavior

Seyed Mehdi Motevaliyan¹

Received:

18 July 2025

Accepted:

26 September 2025

Keywords:

Family Cultural capital, girls, environmental behavior, electricity & water, waste.

Abstract

Iran's environmental conditions have reached a critical stage, manifesting in problems such as water and electricity shortages, excessive waste, and challenges in waste collection. One effective solution to mitigate these issues is fostering environmentally responsible behavior. This study aims to examine the impact of girls' family cultural capital on their environmental behavior. The research method is quantitative, and sample are 382 female students. The results regarding environmental behavior reveal that 55.2% do not conserve water, and 20% make no effort to save water while bathing. 52.3% show minimal electricity savings, and 49.7% put little effort into reducing waste generation. 42.2% take extra plastic bags while shopping, and 11% do not try at all to reduce waste production. 53.8% make little effort to collect litter from their surroundings, and 8% do not collect trash at all after outdoor outings. Regarding family cultural capital, 29.2% of participants did not visit the seaside with their families in the past year, and 24.3% did not participate in short trips of two or three days. 41.9% feel misunderstood or rarely understood by their fathers, while 31.2% experience similar feelings with their mothers. In 51.8% of cases, parents choose travel destinations that their children dislike. The study also reports that 38% of fathers verbally insult mothers, and 35% of mothers insult fathers. Variables including father-child relationship, frequency of hourly and daily family outings, parental companionship, and parental violence significantly and positively influence environmental behavior, explaining 4%, 2%, 2%, 6%, 5%, and 6% of its variance, respectively.

Extended Abstract

1. Introduction

All countries in the world are struggling with environmental problems and trying to solve them. However, some countries, such as Iran, have reached a critical stage in environmental conditions because they have more problem. For example, 499 out of 609 existing plains have suffered significant land subsidence. Furthermore, wetlands and lakes, such as Lake Urmia, are drying up. Iran is also facing problems of high waste production and excessive water and electricity consumption. In spring 2025, the government was forced to implement a two-hour power outage for the country's citizens due to electricity shortages. This power outage in Iran occurred while some regional and neighboring countries set a record for the lowest power outages in the world in 2023 (about one minute per year).

¹ Assistant professor, Sociology, Department of Development Sociology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: m.motevaliyan@umz.ac.ir

One of the solutions to reduce environmental problems is for people to behave in an environmentally responsible manner. For example, by preventing unnecessary water running during bathing, 720 liters of water can be saved monthly. Similarly, if shower time is reduced to five minutes, 4,000 liters of water can be saved each month. Also, by monitoring water consumption while brushing teeth, 700 liters of water can be saved monthly. Given research showing that the family cultural capital plays an important role in the environmental behavior of individuals, especially children, the present study attempts to examine the effect of girls' cultural capital in the family on their environmental behavior.

Bourdieu's theory, as a theoretical framework, states that cultural capital refers to abilities, habits, and cultural characteristics such as awareness, language, taste, and lifestyle, which can be divided into three dimensions: embodied, objectified, and institutionalized. Cultural capital, as a source of power, enables individuals to exhibit specific behaviors in different cultural contexts. In other words, this capital helps shape particular habits, attitudes, and behaviors in a way that aligns with the individual's cultural situation.

Research Methodology

The present study uses a quantitative method, and the measurement tool is a questionnaire. The statistical population consists of 6,000 female high school students in Babol city. The statistical sample includes 382 people who were randomly selected. SPSS software was used to describe the data, and PLS software was used for analysis due to the non-normality of the data.

Research Findings

Descriptive results on environmental behavior show that more than 20% of girls do not save water at all while bathing. Nearly half of the respondents are inattentive to peak electricity consumption times, and 43.2% take extra plastic bags from the store when shopping. Eleven percent do not try to reduce waste production at all, and 8% do not collect waste when returning from recreation. This result shows a large group of girls in family did not behave in an environmentally responsible manner.

Regarding family cultural capital, 9.2% of girls have not gone to the seaside with their families at all in the past year, and 24.3% have not gone on 2- or 3-day trips. Forty-one-point nine percent of girls are either not understood at all, or only rarely or sometimes understood by their fathers. Thirty-one-point two percent experience similar understanding issues with their mothers. Additionally, 51.8% of girls stated that their parents choose travel destinations that their children do not like. Thirty-eight percent of fathers insult their wives, and 35% of mothers insult their husbands. Based on this result, a large group of girls have low cultural capital in family.

The analysis also shows that variables such as good relationship with the father, frequency of hourly and daily family trips, parents' companionship with their children, and parental violence (father to mother and mother to father), considered as aspects of girls' cultural capital in the family, have a positive and significant effect on girls' environmental behavior. These variables explain 4%, 2%, 2%, 6%, 5%, and 6% of the variance in environmental behavior, respectively. To explain the impact of family cultural capital on the environmental behavior of respondents using Bourdieu's cultural capital theory, it can be stated that cultural capital, as a source of power, enables individuals to exhibit specific behaviors in different cultural contexts. In other words, this capital helps shape particular habits, attitudes, and behaviors in a way that aligns with the individual's cultural position. Put differently, cultural capital leads individuals to accept and adopt behaviors that are compatible with their cultural capital. Thus, girls who possess this cultural capital within their families are more likely to develop habits and behaviors that align with environmentally responsible conduct.

Conclusion

Therefore, it is important to increase girls' cultural capital in families by strengthening behaviors such as frequent family trips, increasing parents' companionship with their children, and reducing parental violence against each other. This increase in cultural capital leads girls to behave in an environmentally responsible manner, preventing excessive consumption of water and electricity, reducing waste production, and encouraging waste collection when returning from recreation.

Funding

This research project was implemented using special research funding from the University of Mazandaran.

Authors' Contribution

The author contributed to all aspects of the work: conceptualization, execution, analysis, and writing. The author approved the final manuscript.

Conflict of Interest

Author declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

میزان سرمایه فرهنگی دختران در خانواده و تأثیر آن بر رفتار محیط زیستی آنان

سید مهدی متولیان^۱

چکیده:

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۴/۲۷

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۷/۴

محیط زیست در ایران به مرحله بحرانی رسیده و در مشکلاتی مانند کمبود آب، برق و تولید و جمع‌آوری زباله نمود پیدا کرده است. از راه‌حل‌های این مشکل، داشتن رفتارهای محیط زیستی مناسب افراد جامعه می‌باشد. با توجه به تأثیر شرایط خانوادگی بر رفتار انسان‌ها و با توجه به نقش مهم دختران در خانواده، هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی دختران در خانواده، بر رفتار محیط زیستی آنان است. روش تحقیق کمی و نمونه آماری ۳۸۲ دانش‌آموز دختر می‌باشند. نتایج مربوط به رفتار محیط زیستی نشان می‌دهد که ۵۵٫۲٪ در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند. ۵۲٫۳٪ حداقل صرفه‌جویی را در مصرف برق نشان می‌دهند. ۴۹٫۷٪ تلاش کمی برای کاهش تولید زباله می‌کنند. ۴۲٫۲٪ هنگام خرید پلاستیک اضافی می‌گیرند. ۱۱٪ اصلاً سعی در کاهش تولید زباله ندارند. در مورد سرمایه فرهنگی خانواده هم، ۲۹٫۲٪ از پاسخ‌گویان در یک سال گذشته با خانواده‌های خود به ساحل دریا نرفته‌اند و ۲۴٫۳٪ در سفرهای کوتاه دو یا سه روزه شرکت نکرده‌اند. ۴۱٫۹٪ می‌گویند پدرانشان آن‌ها را اصلاً یا به ندرت درک می‌کنند، ۳۱٫۲٪ احساسات مشابهی را با مادران خود دارند. ۵۱٫۸٪ والدین مکان مسافرتی را جایی انتخاب می‌کنند که فرزندان دوست ندارند. ۳۸٪ از پدران به مادران و ۳۵٪ از مادران به پدران توهین می‌کنند. متغیرهای رابطه پدر و فرزند، گردش‌های خانوادگی ساعتی و روزانه، همراهی والدین و خشونت والدین بر رفتار زیست‌محیطی تأثیر می‌گذارند و به ترتیب ۴٪، ۲٪، ۶٪، ۵٪ و ۶٪ از واریانس را تبیین می‌کند. بنابراین باید با افزایش سرمایه فرهنگی دختران در خانواده، رفتار محیط زیستی مناسب آنان را تقویت نمود.

کلید واژه‌ها:

سرمایه فرهنگی خانواده؛
دختران؛ رفتار محیط زیستی؛
برق آب؛ زباله

^۱ استادیار جامعه‌شناسی خانواده، گروه آموزشی جامعه‌شناسی توسعه، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

مقدمه

در عصر کنونی کشورها با مشکلاتی مانند تغییرات اقلیمی و گرم‌تر شدن زمین، آلودگی آب و هوا، کمبود آب، کمبود انرژی و برق، تولید زباله زیاد، آلودگی صوتی، نازک شدن لایه ازن، افزایش جمعیت، تخریب خاک، از بین رفتن جنگل‌ها و از بین رفتن تنوع زیستی مواجه هستند. این موارد را می‌توان در زیر مجموعه مفهومی به نام مشکلات محیط زیست قرار داد. در یک تعریف کلی، می‌توان محیط زیست را به موقعیت‌هایی که فرد در آن زندگی یا کار می‌کند، تعریف کرد (Sutton, 2013: 15) که برخی گزارش‌ها حکایت از به خطر افتادن این موقعیت‌ها یعنی محیط زیست دارد؛ مثلاً گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی اشاره دارد که مرگ سالانه میلیون‌ها نفر از مردم دنیا به رفتارهای ضد محیط زیستی مانند آلوده شدن آب و هوا مربوط می‌شود. یا اینکه براساس تخمین این سازمان، در سال ۲۰۱۹ آلودگی هوا سبب مرگ ۶/۷۰۰/۰۰۰ نفر از مردم جهان شده است (World Health Organization, 2024: 21) با این حال به خطر افتادن شرایط محیط زیستی جوامع خیلی بیشتر از حد این گزارش‌ها می‌باشد، تا جایی که محققان نگران به خطر افتادن زندگی انسان و سایر موجودات در کره زمین شده‌اند (Zare, Niazi Komaleh, HabibPourgatabi, & Karami, 2019: 282).

هرچند این مشکلات محیط زیستی، معضلی جهانی بوده و در کشور ما نیز وجود دارد؛ اما در جامعه ما این مشکل در حال افزایش بوده و حتی از کشورهای همسایه ما نیز بیشتر می‌باشد؛ زیرا گزارش‌ها نشان می‌دهد، در سال ۱۳۸۵، جایگاه ایران در شاخص عملکرد محیط زیستی ۵۳ بوده؛ اما در سال ۱۴۰۱ با سقوط ۸۰ پله‌ای، به ۱۳۳ رسیده است (Rezaei, 2024: 30). همچنین گزارش‌های دیگر نشان می‌دهد که در سال ۱۳۶۹ به ازای هر نفر، بیش از ۲۰۰۰ متر مکعب آب تجدید شونده سالانه وجود داشته که پس از بیست سال به ۱۲۰۰ متر مکعب رسیده است و حتی در آینده نیز کمتر خواهد شد. کسری مخازن آب و سفره‌ها نیز بیشتر شده و به ۱۰ میلیارد متر مکعب رسیده است. علاوه بر این از ۶۰۹ دشت موجود، ۴۹۹ دشت دچار افت زیاد نشست زمین شده‌اند و تالاب‌ها و دریاچه‌هایی مانند دریاچه ارومیه نیز به سمت خشک شدن می‌روند. (Sharifi, & Kazemi, 2023: 3) مشکلات محیط زیستی کشور به جایی رسیده که در بهار سال ۱۴۰۴، کشور با کمبودهای اساسی در حوزه انرژی، خصوصاً انرژی برق روبه رو شده که این مشکل تحت عناوینی مانند ناترازی در صنعت برق به مردم اعلام شده و نیز اقدام به قطع برق دو ساعته برای شهروندان کشور شده است (Tehran Electricity Distribution Company, 1404). قطع برق در کشور ما درحالی صورت می‌گیرد که برخی از کشورهای منطقه و همسایه ما، رکورد میزان کمترین قطع برق را در سال ۲۰۲۳ در جهان (حدود یک دقیقه در سال) از آن خود کرده‌اند (Mohammed Al Tayer, 2024).

افزایش مشکلات محیط زیستی به عنوان یک پدیده اجتماعی، به عوامل متعددی در جامعه بستگی دارد که یکی از آن‌ها رفتارهای محیط زیستی انسان می‌باشد. رفتار محیط زیستی به کنش‌های افراد نسبت به محیط زیست گفته می‌شود که مواردی چون احساس، تمایل و رفتار خاص را در بر می‌گیرد (Salehi, & Imam Gholi, 2012: 98). به عبارت دیگر رفتار محیط زیستی، به رفتاری می‌گویند که انسان در مواجه شدن با محیط زیست از خود نشان می‌دهد (Zare, Niazi, Komaleh, HabibPourgatabi, & Karami, 2019: 283)؛ یعنی انسان‌ها می‌توانند با رفتارهایی منطبق با محیط زیست مانند صرفه‌جویی در مصرف آب، صرفه‌جویی در انرژی برق، تولید کمتر زباله و جمع‌آوری زباله، مانع افزایش مشکلات

محیط زیستی شوند و یا برعکس آن، با رفتارهای مانند تولید زباله بیشتر و عدم توجه به جمع آوری آن، به هدر دادن منابع آبی و انرژی و یا با از بین بردن درختان و فضاهای سبز بر مشکلات محیط زیستی بیفزایند.

اینکه چرا برخی از افراد رفتار منطبق با محیط زیست دارند و با رفتارهای خود به حفظ محیط زیست کمک می‌کنند؛ ولی برخی رفتار ضد محیط زیستی دارند و با رفتار خود بر مشکلات محیط زیست می‌افزایند؛ دلایل مختلفی دارد. در این رابطه تحقیقات نشان می‌دهد که متغیرهایی مانند سن، تحصیلات، جنسیت، شیوه زندگی، سرمایه‌های اجتماعی، میزان فردگرایی آنان و به طور کلی فرهنگ مردم بر نوع رفتار محیط زیستی‌شان اثر می‌گذارد (Zare, Niazi Komaleh, HabibPourgatabi, & Karami, 2019: 281-3). تحقیقات دیگری نیز به تأثیر سرمایه‌های فرهنگی و ارزش‌های محیط زیستی بر رفتار محیط زیستی اشاره دارند (Mirzaei, Sharifzadeh, & Sohrabi, M. 2021: 183). برخی پژوهش‌ها نیز به تأثیر وضعیت تأهل، مکان زندگی، آگاهی محیط زیستی بر رفتار محیط زیستی تأکید داشته‌اند (Salehi, & Imam, 2012: 121). در میان این پژوهش‌ها، متغیرهایی هستند، که به تأثیر ابعاد مختلف مربوط به خانواده (مانند شیوه زندگی، فردگرایی، فرهنگ، تأهل، آگاهی) بر رفتار محیط زیستی اشاره دارند.

در تأثیرگذاری ابعاد مختلف خانواده بر رفتار (ازجمله محیط زیستی) بیان می‌شود که خانواده به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای جامعه و سلول اصلی هر اجتماعی، نقش مهمی بر رفتار اعضای خود دارد، به طوری که سلامت جامعه در گرو سلامت خانواده بیان شده و تأکید شده که هیچ آسیب اجتماعی و رفتارهای انحرافی نیست که از خانواده تأثیر نگرفته باشد؛ تا جایی که هم انسان شناسان، هم روان شناسان، هم روان‌کاوان و هم جامعه شناسان بر تأثیر خانواده بر رفتارهای انسان تأکید کرده‌اند (Sarukhani, 2003: 11-13). محققان نیز در گزارش‌های خود به تأثیر ابعاد مختلف خانواده، بر رفتار اعضا و یا فرزندان ازجمله بهبود حرکت رفتاری فرزندان (Shoushtari, 2022)، شیوه‌ها و روش‌های زندگی فرزندان (Zare, Khademi, Yarahmadian, Niazi Komaleh, HabibPourgatabi, & Karami, 2019: 281)، عملکرد تربیتی فرزندان (Rezvankhah, 2010) و یا موفقیت تحصیلی بیشتر فرزندان (Rezayi, & Tashvigh, 2013) اشاره دارند.

تأثیرگذاری ابعاد خانواده بر رفتار اعضای آن، به این معنی است که خانواده ابعاد مختلفی مانند اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی یا مالی دارد که هریک از این ابعاد با توجه به میزان آن، بر اعضا تأثیرگذاری دارد. یکی از ابعاد مهم خانواده، بعد سرمایه فرهنگی خانواده است (Niazi, & Karkonan, 2007: 61). سرمایه فرهنگی به مجموعه‌ای از روابط، معلومات و امتیازات که فرد، برای حفظ کردن یا به دست آوردن یک موقعیت اجتماعی از آن استفاده می‌کند گفته می‌شود (Salehi, 2007: 64) و هریک از اعضای خانواده اعم از پدر، مادر، پسر و دختر از آن برخوردار هستند و بر اساس همین میزان نیز تأثیرپذیری دارند. مثلاً تحصیلات عالیه والدین، از سرمایه فرهنگی دختران در خانواده می‌باشد که بر رفتار فرزندان با دیگران و محیط پیرامون آنان تأثیر دارد.

درباره تأثیرگذاری سرمایه‌های فرهنگی خانواده بر رفتار اعضای آن و یا فرزندان، برخی تحقیقات به تأثیرگذاری سرمایه‌های فرهنگی خانواده بر رفتارهایی چون گرایش به حفظ محیط زیست (Salehi, 2012) و یا رفتار هم سو با محیط زیست اشاره کرده‌اند (Nabavi, & Mokhtari Hashti, 2018)؛ اما با توجه به گستردگی دامنه سرمایه فرهنگی خانواده‌ها، همه بخش‌های آن مورد بررسی قرار نگرفته‌اند که ازجمله آن، سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده می‌باشد. دختران،

هم نسبت به پسران حضور بیشتری در خانه دارند که سبب می‌شود بیشتر با رفتارهای محیط زیستی مانند مصرف آب، برق و زباله سروکار داشته باشند و هم مادران آینده هستند که در زمان مادری نقش آموزش دهنده رفتارهای محیط زیستی را بر عهده دارند؛ لذا نیاز است که موضوع میزان سرمایه فرهنگی دختران در خانواده و همچنین نقش آن بر رفتار محیط زیستی فرزندان بیشتر مورد بررسی قرار گیرد.

این تحقیق از چند جهت مهم می‌باشد: ۱- چون محیط زیست در کشور ما وضعیت مناسبی ندارد، باید برای شناخت راه‌های حفظ محیط زیست، تحقیقات بیشتری انجام گیرد، که یکی از این راهکارها، بررسی میزان رفتار محیط زیستی می‌باشد. رفتار محیط زیستی به قدری اهمیت یافته است که محققان آن را به عنوان یکی از موثرترین و مهم‌ترین عوامل محیط زیستی در جامعه شناسی محیط زیست مورد توجه قرار داده‌اند (Salehi, & Emam Gholi, 2013: 125). در اهمیت رفتار محیط زیستی به طور مثال می‌توان اشاره نمود که با جلوگیری از باز گذاشتن بی دلیل آب در موقع حمام رفتن، از به هدر رفتن ماهانه ۷۲۰ لیتر آب جلوگیری می‌شود. همچنین اگر زمان دوش گرفتن نیز به پنج دقیقه کاهش داده شود، ماهانه از هدر رفتن ۴۰۰۰ لیتر آب جلوگیری می‌شود و یا با رعایت مصرف آب در هنگام مسواک کردن، ماهانه از هدر رفتن ۷۰۰ لیتر آب جلوگیری می‌شود (Yazd Water & Wasterwater, 2024)؛ لذا توجه به این رفتار اعضای خانواده خصوصاً دختران مهم می‌باشد و جامعه را در مصرف بهینه کمک می‌کند. ۲- آمارهایی مانند یک سوم شدن میزان طلاق به ازدواج (Statistical Center of Iran: 2025)، خشونت ۶۱ درصدی در خانواده‌ها (Ghazi Tabatabaei, 2004) و درگیر شدن ۱۰ تا ۱۵ میلیون نفری خانواده‌ها با معضل اعتیاد (Sarrami, 2004)، نشانه‌هایی از آسیب دیدن خانواده‌ها و سرمایه فرهنگی آن است (Bourdieu, 1986)؛ لذا مهم است که هم میزان آسیب در خانواده‌ها و سرمایه فرهنگی آن بررسی و هم تأثیر آن بر رفتار محیط زیستی مطالعه گردد. ۳- همچنین چون خانواده اولین نهادی است که فرد در آن به فراگیری رفتار دست می‌زند و فرآیند اجتماعی شدن را آغاز می‌کند؛ لذا مطالعه سرمایه فرهنگی خانواده که تأثیرگذار بر محیط زیست است نیز ضرورت می‌یابد. ۴- علاوه بر این مطالعه خانواده و سرمایه فرهنگی آن، از این جهت هم مهم می‌باشد که می‌تواند با به-وجود آوردن شرایطی مانند صمیمیت بیشتر در خانواده، سبب تشویق رفتارهای محیط زیستی مناسبی شود که به دختران در مدرسه آموزش داده می‌شود؛ زیرا فراگیری دانش محیط زیستی در مکان‌هایی مانند مدرسه، الزاماً به رفتار محیط زیستی نمی‌انجامد (Salehi, 2012: 216)؛ لذا باید شرایطی در خانواده فراهم شود تا دختران دانش‌آموز، آموخته‌های محیط زیستی خود را در مدرسه به کار گیرند. ۵- دختران نوجوان به عنوان مادران آینده که نقش مهمی در آموزش و تربیت فرزندان دارند، گروه‌هایی هستند که باید در تحقیقات مربوط به محیط زیست، بیشتر مورد مطالعه قرار گیرند؛ زیرا میزان آگاهی و انجام رفتارهای محیط زیستی آنان، هم بر رفتار محیط زیست فعلی‌شان اثر دارد و هم به عنوان مادران آینده، بر رفتار محیط زیستی فرزندان آینده خود تأثیرگذار می‌باشد. ۶- سرانجام اینکه با توجه به فرهنگ حاکم بر جامعه ما، این دختران و زنان هستند که بیشتر در فضای فیزیکی خانه و خانواده حضور دارند و نقش اصلی را در رفتارهایی چون صرفه‌جویی در مصرف آب و برق، تولید کمتر زباله و تمیز نگهداشتن محیط دارند؛ لذا توجه به این گروه نیز از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد.

بنابراین تلاش می‌شود در پژوهش حاضر، تأثیر سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (نوع رابطه والدین با دختران، میزان گردشگری خانوادگی دختران، همراهی والدین با دختران، میزان خشونت والدین به یکدیگر) بر میزان رفتار محیط زیستی دختران بررسی و گزارش شود.

۱ ادبیات پژوهش و مبانی نظری

۱.۱ پیشینه داخلی و خارجی

تحقیقات در موضوع رفتارهای محیط زیستی با اوج‌گیری بحران‌ها و سپس شکل‌گیری جنبش‌های محیط زیستی، در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ به عنوان یک موضوع پژوهشی مستقل وارد ادبیات علمی شد. در این دهه، پژوهشگران به طور جدی به بررسی رفتارهای فردی و اجتماعی مؤثر بر محیط زیست پرداختند و نخستین مدل‌ها و نظریه‌های مرتبط با رفتار محیط زیستی شکل گرفت. در کشورهای جهان سوم، توجه به محیط زیست دیرتر مورد توجه قرار گرفت و آسیب‌ها نیز در آن بیشتر بود (Amini & Kuohasadi, 2024: 214). در ایران نیز به عنوان یک کشور جهان سومی، نشانه‌های فعالیت‌های محیط زیستی را در سال‌های ۱۹۹۰ می‌توان مشاهده نمود (Afrasiabi, 2003: 433).

در سال‌های بعد با افزایش تحقیقات محیط زیستی در کشور، مفهوم خانواده نیز در تحقیقات محیط زیستی جای خود را باز کرد. تحقیقی (Farahmand, Shokoohifard, & Sayarkhalj, 2014: 1) نشان داد که بین رضایت خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، با رفتار محیط زیستی (تفکیک زباله) رابطه وجود دارد. تحقیق دیگری نیز در بین مردم شهر یزد به وجود رابطه بین سبک زندگی خانواده‌ها و رفتار محیط زیستی تأکید نمود (Hajizade, sdhvohkd, & shokuohifar, 2015). پژوهشی هم نشان داد که سرمایه فرهنگی مانند رفتن به سفر یا سینما که معمولاً خانوادگی می‌باشد با رفتار محیط زیستی رابطه دارد (Nabavi, & Mokhtarihashti, 2007: 221). تحقیق دیگر هم ((Nabavi, & Mokhtarihashti, 2018 در بین شهروندان تهرانی نشان داد که بین سرمایه فرهنگی عینیت یافته، تجسم یافته و نهادینه شده و رفتار محیط زیستی رابطه وجود دارد. گزارش دیگر هم نشان داد که بین آگاهی محیط زیستی خانواده‌های تهرانی به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده و رفتار محیط زیستی رابطه وجود دارد (Nosratinejad, Serajzadeh, & Dayhol, 2020).

تحقیق دیگری هم (Salehi, firozjaeiyan, & Abbasi kalan: 2020: 160) نشان داد که بین احساس تعلق به خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده و نگرش محیط زیستی (تفکیک زباله) رابطه معنی داری وجود دارد. پژوهشی فراتحلیلی در بین ۱۸ تحقیق انجام شده هم نشان داد که سرمایه فرهنگی بر رفتار محیط زیستی تأثیر دارد (Mirzaei, Sharifzadeh, & Sohrabi: 2021). در تحقیق دیگری نیز مشخص شد که عواملی مانند مصرف گرایی، طبقه اجتماعی و دین داری که از خانواده تأثیر می‌پذیرد و میزان سرمایه فرهنگی را نشان می‌دهد، بر رفتار محیط زیستی اثر دارد (Hosseini, Haghghian, & Hashemianfar, 2022). قنادی نیز در تحقیق خود در بین دانشجویان دانشگاه همدان نشان داد که بین ارتباطات خانوادگی و احساس امنیت و اعتماد به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، با رفتار محیط زیستی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد (Ghannadi, 2023: 51).

برخی تحقیقات نیز به طور غیر مستقیم به رابطه بین سرمایه فرهنگی خانواده و رفتار محیط زیستی اشاره داشتند. مثلاً در تحقیق کیفی (Seyf & Seyf, 2022) در بین انجمن‌های مردم نهاد شهرستان دورود نشان دادند که شرایط اقتصادی (که با سرمایه فرهنگی خانواده مرتبط است) بر رفتار محیط زیستی تأثیر دارد. پژوهش دیگر (Kalat-e-Sadati, & Jiriyai, 2014: 1) هم به تأثیر رضایت از زندگی (نبودن کشمکش در خانواده) بر متغیرهایی چون بی قدرتی و بی اعتمادی، انزوا، بدبینی، یأس و ناامیدی اشاره داشته و نشان دادند که داشتن رضایت از زندگی سبب متعهد شدن افراد می‌شود که این تعهد خود می‌تواند در بخش‌های مختلف زندگی مانند همکاری را در تفکیک زباله در خانواده خود نشان دهد. به عبارت دیگر می‌توان گفت که راضی بودن دختران از زندگی و خانواده بر شادکامی آنان و در نتیجه به همکاری آنان در خانواده در تفکیک زباله می‌تواند تأثیر دارد؛ زیرا تحقیقات به وجود رابطه بین عملکرد خانواده‌ها و نگرش‌های دختران (به همکاری کردن یا نکردن) تأکید دارد (83: Abooei, marzi, Asihaddad, & saeidmanesh). سرانجام اینکه تحقیق دیگری در شهر ایلام نشان داد که بین سرمایه اجتماعی و رفتار محیط زیستی رابطه وجود دارد (Azadkhani, & Javadi Rad, 2024: 161)، که می‌توان گفت که به طور غیر مستقیم به رابطه سرمایه فرهنگی خانواده و رفتار محیط زیستی اشاره دارد؛ زیرا خانواده از سرمایه‌های اجتماعی افراد می‌باشد.

در تحقیقات خارجی نیز به نقش سرمایه فرهنگی خانواده بر رفتار محیط زیستی اعضای خانواده اشاره شده است. در این رابطه به طور کلی ابتدا باید اشاره نمود که برخی گزارش‌ها در خصوص شرکت‌های خانوادگی تأکید دارند که شرکت‌های خانوادگی نسبت به شرکت‌های غیرخانوادگی در حوزه محیط زیستی فعالیت کمتری دارند (Armstrong & Overton, 2017: 396). تحقیقات دیگری نیز به نقش خانواده بر اعضا، خصوصاً در رفتار محیط زیستی دوران کودکی اعضایشان تأکید دارد (Güven & Yilmaz, 2017). گزارش دیگر نیز ضمن تأکید بر نقش مهم خانواده در هدایت اعضای خانواده، نشان داده است که نوع شیوه تربیتی دموکراتیک، اقتدارگرا و سهل‌گیرانه خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، با رفتار محیط زیستی رابطه دارد (Khairunnisa & Hufad, 2018). همچنین پژوهشگران در تحقیق دیگری در بین ۱۰۲ نفر از دانشجویان در نیجریه نشان دادند که نوع کارکردهای خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، بر رفتار زیست‌محیطی اعضا تأثیر دارد (Erhabor & Oviahon, 2018).

علاوه بر این در گزارش دیگری که از روش جستجوی کتابخانه‌های دانشگاه کنتاکی و پایگاه داده PsycINFO، برای بررسی نقش خانواده و محیط زیست بر یکدیگر انجام شد، مشخص شد که خانواده نقش مهمی در محیط زیست‌گرایی اعضای آن دارد و والدین و فرزندان در این رابطه بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و این تأثیر بسته به فرهنگ و سبک فرزندپروری به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، متفاوت است (Aghayeeabianeh & Talebi, 2020). علاوه بر این، پژوهشگران در تحقیقی در بین ۶۷۰ نفر از نوجوانان نسل ضد ۱۸ تا ۲۵ ساله در اندونزی نشان دادند که هنجارهای خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، با رفتار محیط زیستی فرزندان رابطه معنی داری وجود دارد (Suminar, Hafiar, Amin, & Prastowo, 2024). گزارش دیگری هم که براساس داده‌های اولیه و در مقیاس بزرگ در بین ۳۷ کشور انجام شد، نشان داد که رابطه معنی داری بین متغیرهایی چون رفاه خانواده، ساختار خانواده، سلامت روان اعضای خانواده، رضایت از زندگی، احساس مثبت در خانواده به عنوان سرمایه فرهنگی خانواده، با رفتارهای محیط زیستی وجود دارد (Piao & Managi, 2024: 1).

در جمع بندی تحقیقات پیشین باید گفت که این پژوهش‌ها به طور کلی تأکید دارند که رفتارهای مختلف در خانواده‌ها، به نسبت سرمایه فرهنگی خانواده‌های آنان صورت می‌گیرد (Niazi, & Karkonan, 2007: 62) و حتی وقتی گیدنز بیان می‌کند که اجتماعی شدن در خانواده رخ می‌دهد (Giddens, 1999: 75)، به وجود سرمایه‌ها در خانواده‌ها اشاره دارد. با این حال تحقیقات داخلی و خارجی گذشته، تنها به تأثیر بخش‌هایی از سرمایه فرهنگی خانواده بر رفتار محیط زیستی پرداخته‌اند، اما برخی از ابعاد آن، خصوصاً سرمایه فرهنگی دختران در خانواده، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. مثلاً گردش رفتن ساعتی و مسافرت‌های روزانه اعضای خانواده با یکدیگر، همراهی و همدلی والدین با فرزندان، رفتار خشونت آمیز نداشتن والدین نسبت به هم در حضور فرزندان و داشتن ارتباط خوب والدین و فرزندان به عنوان بخش‌هایی از سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده، کمتر مورد توجه بوده و یا اصلاً مورد توجه قرار نگرفته است؛ به ویژه در دوره‌ای که خانواده در کشور دچار بحران‌های مختلفی شده که هر هشت آسیب مهم مطرح شده در کشور شامل فقر، اعتیاد، حاشیه نشینی، مشکلات خانواده، کودکان، زنان، خشونت و خودکشی (Azad Aramaki, 2025) با خانواده مرتبط است. بنابراین بررسی این بخش از سرمایه فرهنگی خانواده و تأثیر آن بر رفتار زیست محیطی فرزندان؛ با عنوان سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری خانوادگی، همراهی والدین با دختران، عدم خشونت والدین به یکدیگر) و رفتار محیط زیستی دختران نوجوان، موضوعی است که نیاز به بررسی و تحقیق بیشتری دارد که تلاش می‌شود در تحقیق حاضر بدان پرداخته شود.

۱.۲ چهارچوب نظری و مدل تحقیق

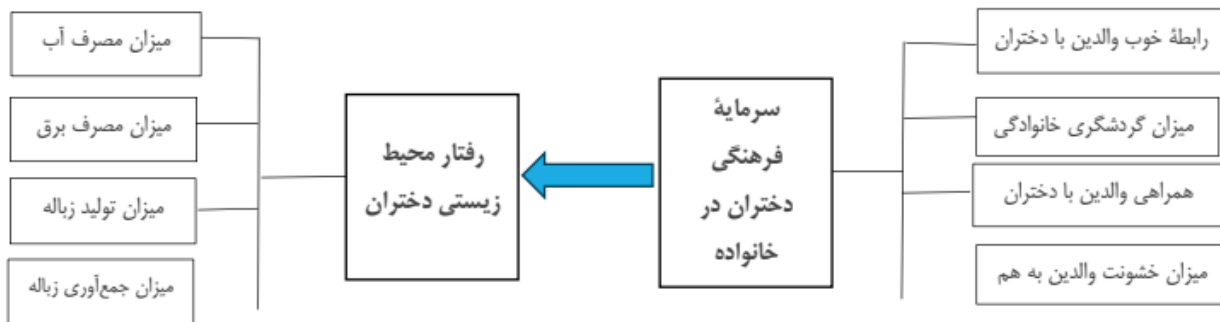
در نگاه بوردیو سرمایه فرهنگی به توانایی‌ها و عادات و ویژگی‌های فرهنگی مانند آگاهی، زبان، ذوق و سبک زندگی اطلاق داده می‌شود (Gholami, Abbasi Esfajir, & Hyderabad, 2019: 109) که به سه بعد درونی شده، عینیت یافته و نهادینه شده قابل تقسیم است که بعد درونی شده نشان دهنده آن مواردی است که انسان می‌داند و توانایی انجام آن را نیز دارد؛ این بعد امکان بالقوه است که به مرور در او ثابت شده است؛ بعد عینیت یافته هم امکانات فرهنگی و چیزهایی مانند کتاب و اثر هنری می‌باشد و بعد نهادینه شده هم مانند مدارک تحصیلی و درجه‌های علمی که براساس هنجارهای جامعه کسب می‌شود، اطلاق می‌شود (Bourdieu, 1986: 244-247; Rezayi, & Tashvigh, 2013: 13) که این سرمایه فرهنگی بر رفتار افراد تأثیر دارد (Niazi, & Karkonan, 2007; Rezayi, & Tashvigh, 2013: 12). البته محققان دیگری نیز شاخص‌های دیگری برای بعد درونی شده (توانایی و استعداد در سرودن شعر)، بعد عینیت یافته (کتاب‌هایی که در این رابطه در خانه تهیه می‌شود) و بعد نهادینه شده (گرفتن مدرک دکترا) اشاره می‌کنند (Noghani, 2003: 12) که این بدین معنی می‌باشد که ابعاد و شاخص‌های مختلفی را برای سرمایه فرهنگی می‌توان بیان کرد.

سرمایه فرهنگی، منابع مختلفی دارد که یکی از آنان خانواده است (Niazi, & Karkonan, 2007: 61) که محققان شاخص‌های سرمایه فرهنگی خانواده را نیز با متغیرهایی مانند میزان آگاهی‌ها، مهارت‌ها، تحصیلات والدین (Niazi, & Karkonan, 2007: 71)، سبک تعامل، تشویق فرزندان به مطالعه، میزان سرکشی و آشوب اعضا، قضاوت دیگران، بازدید از باغ وحش و پارک، گردش‌های فرهنگی، منابع آموزش خانواده، آرام بودن والدین، مشارکت فرزندان در کارها، تبادل نظر و گفت و گوی والدین با فرزندان، فعالیت‌های روشنفکرانه، میزان ارتباط والدین با فرزندان (Rezayi, & Tashvigh, 2013:)

22-18) مشخص می‌کنند. براساس این تعاریف، می‌توان گفت که رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری خانوادگی، همراهی والدین با دختران، عدم خشونت والدین به یکدیگر از شاخص‌های سرمایه فرهنگی دختران در خانواده محسوب می‌شود که در این تحقیق به تأثیر آن‌ها بر رفتار محیط زیستی دختران پرداخته می‌شود.

برای چهارچوب نظری تحقیق، با توجه به تأثیر سرمایه فرهنگی بر رفتار افراد (Niazi, & Karkonan, 2007) و (Rezayi, 2013: 12 & Tashvigh)، از نظریه سرمایه فرهنگی بهره برده شده است. بدین صورت که سرمایه فرهنگی به عنوان یک منبع قدرت، افراد را قادر می‌کند در شرایط مختلف فرهنگی، رفتار خاصی را از خود بروز دهند. به عبارت دیگر، این سرمایه به شکل‌گیری عادات، نگرش‌ها و رفتارهای خاص کمک می‌کند؛ به طوری که این رفتار با موقعیت فرهنگی فرد هماهنگ است. به زبان دیگر، سرمایه فرهنگی سبب می‌شود که افراد رفتارهایی را بپذیرند و انجام دهند که با سرمایه فرهنگی‌شان سازگار است. بنابر این، در خانواده‌هایی که دختران سرمایه‌های فرهنگی مانند: گردش و مسافرت رفتن خانوادگی، همراه بودن والدین با فرزندان، خشونت نداشتن والدین به یکدیگر و ارتباط خوب داشتن فرزندان را با والدین در سطح بیشتری دارا می‌باشند، این سرمایه فرهنگی دختران در خانواده بر آنان تأثیر گذاشته و آنان را به سمت رفتارهای خاصی چون رعایت رفتار محیط زیستی بیشتر سوق می‌دهد. محققان هم به تأثیر سرمایه فرهنگی بر نگرش و رفتار و فعالیت‌های فرد از جمله رفتار محیط زیستی اشاره داشته و هم تأکید دارند که اگر سرمایه فرهنگی افزایش یابد، نگرش افراد از جمله نگرش محیط زیستی نیز تغییر می‌یابد (Gholami, Abbasi Esfajir, & Hyderabad, 2019: 109).

بر اساس چهارچوب نظری فوق، مدل زیر تهیه شده است:

شکل ۱. مدل نظری تحقیق

پرسش‌های تحقیق

براساس چهارچوب نظری و مدل تحقیق ارائه‌شده، سؤالات زیر مطرح شده است:

- میزان رفتار محیط زیستی دختران در مصرف آب، برق، تولید زباله و جمع‌آوری زباله چگونه است؟
- میزان سرمایه فرهنگی خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری ساعتی و روزانه خانوادگی، میزان همراهی والدین با دختران و میزان خشونت والدین به هم)

میزان تأثیر سرمایه فرهنگی خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری ساعتی و روزانه خانوادگی، میزان همراهی والدین با دختران و میزان خشونت والدین به یکدیگر) بر رفتار محیط زیستی دختران چقدر است؟

روش تحقیق

هدف پژوهش کاربردی حاضر بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی دختران در خانواده بر رفتار محیط زیستی آنان می باشد. این پژوهش از نوع کمی بوده و به روش پیمایشی و به صورت مقطعی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش ۶۰۰۰ نفر از دختران دانش آموز می باشند که در ۲۰ دبیرستان متوسطه اول منطقه شهری بابل مشغول به تحصیل هستند. برای برآورد نمونه آماری از جدول استاندارد (Krejcie & Morgan, 1970) استفاده شد. براساس این جدول، حجم نمونه ۳۹۰ نفر برآورد شد، سپس با روش تصادفی ساده سه مدرسه انتخاب و پس از آن با روش تصادفی خوشه ای ۱۳ کلاس درس از این سه مدرسه انتخاب و اطلاعات از آنان جمع آوری گردید. بعد از کنار گذاشتن پرسش نامه های مخدوش، پرسش نامه ۳۸۲ نفر از پاسخ گویان مورد تأیید قرار گرفت و کار بررسی و تحلیل بر روی آن انجام پذیرفت.

با توجه به اینکه رفتار محیط زیستی به کنش های افراد نسبت به محیط زیست تعریف نظری شده است (Salehi & Imam Gholi, 2012: 98) در این پژوهش با توجه به اهداف تحقیق، تعریف عملیاتی آن به رفتار دختران دانش آموز نسبت به مصرف آب، برق و تولید و جمع آوری زباله بیان شده است. برای اندازه گیری آن نیز از یک مقیاس استاندارد نسبت به مصرف آب، برق و تولید و جمع آوری زباله بهره برده شد. این مقیاس ابعاد مختلف محیط زیستی را می سنجد که در این پژوهش تنها چهار بعد میزان صرفه جویی برق، میزان صرفه جویی آب، میزان تولید زباله و رفتار جمع آوری زباله مورد استفاده قرار گرفته است که آلفای کرونباخ آن برای نشان دادن پایایی مقیاس در جدول شماره ۱ گزارش شده است:

جدول ۱. گزارش میزان الفای کرونباخ مقیاس رفتار محیط زیستی دختران برای نشان دادن پایایی مقیاس

بعد رفتار محیط زیستی	تعداد گویه ها یا سوالات	آلفای ابعاد
صرفه جویی در مصرف آب	۳	۰/۷۷
صرفه جویی در مصرف برق	۸	۰/۸۵
تولید کمتر زباله	۷	۰/۷۹
جمع کردن زباله محیط	۲	۰/۷۶
کل چهار بعد	۲۰	۰/۹۲

برای سنجش سرمایه فرهنگی دختران در خانواده‌ها، با توجه به تعریف آن به توانایی‌ها و عادات و ویژگی‌های فرهنگی مانند آگاهی، زبان، ذوق و سبک زندگی (Gholami, Abbasi Esfajir, & Hyderabad, 2019: 109)؛ و یا مجموعه‌ای از روابط، معلومات و امتیازات (Salehi Amiri, 2007: 64)؛ و با توجه به اینکه شاخص‌هایی مانند سبک تعامل، بازدید از پارک و باغ، آرامش، تبادل نظر و مشارکت در خانواده برای آن، بیان شده است (Rezayi, & Tashvigh, 2013: 18-22)؛ تعریف عملیاتی آن در این پژوهش با توجه به اهداف، نوع روابط دختران با والدین، میزان همراهی والدین با فرزندان، میزان گردش‌های خانوادگی ساعتی و روزانه و نوع روابط والدین به هم (با خشونت یا بدون خشونت) تعیین شده است و مقیاس محقق ساخته‌ای با استفاده از مقیاس‌های استاندارد موجود تهیه شده است. به این صورت که برای سنجش رابطه خوب پدر با فرزند و رابطه خوب مادر با فرزند، از مقیاس استاندارد والتر دلیو. هودسون^۱ (Sanai zaker, (2008) استفاده شد. برای سنجش میزان گردش‌های ساعتی خانوادگی، روزانه خانوادگی، میزان همراهی والدین با فرزندان نیز، با همکاری و مشورت گرفتن از متخصصان، به ترتیب، سه پرسش، سه پرسش و دو پرسش در نظر گرفته شد. برای خشونت پدر به مادر و خشونت مادر به پدر نیز از مقیاس استاندارد (Straus, Hamby, & Boney-McCoy, 1996) بهره برده شد و مقیاس سرمایه فرهنگی دختران در خانواده‌ها تهیه شد که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است:

جدول ۲. مقیاس سرمایه فرهنگی دختران در خانواده‌ها

رابطه با پدر (رابطه خوب پدر با فرزند)					
پدرم مرا درک می‌کند.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
من با پدرم رابطه خوبی دارم.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
رابطه با مادر (رابطه خوب مادر با فرزند)					
مادرم مرا درک می‌کند.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
من با مادرم رابطه خیلی خوبی دارم.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
میزان گردش ساعتی خانوادگی					
در سال چند بار خانوادگی به پارک می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار

¹ Walter W. Hodson

در سال چند بار خانوادگی به جنگل یا کوه می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
در سال چند بار خانوادگی به کنار دریا می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
میزان گردشگری روزانه خانوادگی					
در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های یک روزه یا دو روزه می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های سه روزه یا چهار روزه می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های بیش از چهار روزه می‌روید.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
همراهی با فرزندان (میزان همراهی والدین با فرزندان)					
والدین ما مکان مسافرت یا گردش را جایی انتخاب می‌کنند که فرزندان دوست دارند.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
والدین ما برای تعیین مکان مسافرت یا گردش، نظر فرزندان را در نظر می‌گیرند.	همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	اصلاً
خشونت پدر به مادر					
پدرم به مادرم توهین کرد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
پدرم بر سر مادرم فریاد زد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
پدرم کاری کرد که لج مادرم را درآورد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
خشونت مادر به پدر					
مادرم بر سر پدرم فریاد زد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار

مادرم به پدرم توهین کرد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار
مادرم کاری کرد که لج پدرم را درآورد.	اصلاً	۱ تا ۲ بار	۳ تا ۴ بار	۵ تا ۶ بار	بیش از ۶ بار

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز ابتدا برای توصیف از نرم افزار اس پی اس اس استفاده شد، اما برای تبیین روابط متغیرها، به علت نرمال نبودن داده‌ها، نرم افزار پی ال اس، به کار گرفته شد.

یافته‌ها و بحث

۴-۱ توصیف داده‌ها

در این بخش برای شناخت بیشتر میزان رفتار محیط زیستی دختران و همچنین شناخت میزان سرمایه فرهنگی دختران در خانواده‌های آنان (که به دو پرسش اول تحقیق مربوط می‌شود)، به توصیف این متغیرها پرداخته می‌شود. پرسش اول تحقیق: میزان رفتار محیط زیستی دختران در مصرف آب، برق، تولید زباله و جمع‌آوری زباله چگونه است؟ همان‌طور که اشاره شد، از شاخص‌های رفتارهای محیط زیستی افراد، صرفه‌جویی در مصرف آب است. براساس جدول شماره ۳، بیشتر دختران پاسخ‌گو (۵۵/۲٪) در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند، در مقابل تنها ۴۴/۸٪ پاسخ‌گویان در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند. گزارش جزئی‌تر از رفتار محیط زیستی در مصرف آب نشان می‌دهد که بیش از ۲۰٪ از دختران گزارش دادند که اصلاً در زمان حمام‌رفتن در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند. ۱۶٪ هم به‌ندرت و ۱۹/۹٪ هم گاهی اوقات در زمان حمام‌رفتن در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند. به عبارتی ۵۵/۹٪ از اصلاً تا گاهی اوقات در زمان حمام‌رفتن در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند. همچنین از ۸/۵٪ از دختران گزارش دادند که اصلاً در زمان مسواک‌زدن در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند. ۹/۹٪ هم به‌ندرت و ۱۲/۳٪ هم گاهی اوقات در زمان مسواک‌کردن در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند.

جدول ۳. رفتار محیط زیستی دختران در مصرف آب

در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند.		در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند.		میانگین		انحراف استاندارد	
٪۵۵/۲		٪۴۴/۸		۴/۴۹		۳/۵۹	
جزئیات بیشتر از رفتار محیط زیستی دختران در میزان مصرف آب							
در هنگام حمام رفتن، مراقب هستم آب کمتری مصرف کنم.		هنگام مسواک زدن، شیر آب را می‌بندم.		هنگام وضو گرفتن از مصرف زیاد آب خودداری می‌کنم.		میزان رفتار محیط زیستی (صرفه‌جویی در مصرف آب)	
درصد		فراوانی		درصد		فراوانی	
۲۳/۹		۹۰		۵۵/۵		۲۰۸	
همیشه							

بیشتر اوقات	۶۷	۱۷/۵	۵۲	۱۳/۹	۷۳	۱۹/۴
گاهی اوقات	۵۲	۱۳/۶	۴۶	۱۲/۳	۷۵	۱۹/۹
به ندرت	۴۵	۱۱/۸	۳۷	۹/۹	۶۰	۱۶
اصلاً	۷۲	۱۸/۸	۳۲	۸/۵	۷۸	۲۰/۷
جمع	۳۵۷	۹۳/۷	۳۷۵	۹۸/۲	۳۷۶	۹۷/۹
بدون پاسخ	۲۴	۶/۳	۷	۱/۸	۶	۲/۱
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

از دیگر شاخص‌های رفتارهای محیط زیستی دختران، صرفه‌جویی در مصرف برق هست. براساس جدول شماره ۴، بیشتر پاسخ‌گویان (۵۲/۳٪) در مصرف برق صرفه‌جویی نمی‌کنند و تنها (۴۷/۷٪) صرفه‌جویی بیشتری در مصرف برق دارند. گزارش جزئی‌تر از رفتار محیط زیستی در مصرف‌جویی در مصرف برق نشان می‌دهد که ۴/۲٪ اصلاً، ۱۴/۱٪ به ندرت و ۲۹/۲٪ گاهی اوقات در اوج مصرف برق از کاربرد وسایل روشنایی و برق اضافی خودداری می‌کنند؛ یعنی ۴۷/۵٪ که نزدیک به نیمی از پاسخ‌گویان هستند، نسبت به زمان اوج مصرف برق بی‌توجه هستند.

جدول ۴. رفتار محیط زیستی دختران در صرفه‌جویی در مصرف برق

در مصرف برق صرفه‌جویی نمی‌کنند.		در مصرف برق صرفه‌جویی می‌کنند.		میانگین		انحراف استاندارد	
٪۵۲/۳		٪۴۷/۷		۱۹۴/۹		۶/۶۸	
رفتار محیط زیستی (میزان مصرف برق)							
در زمستان به جای افزایش درجه‌حرارت وسایل گرمایشی در خانه لباس گرم می‌پوشم.		اصولاً از وسایل روشنایی و برق کم مصرف استفاده می‌کنم.		از کاربرد وسایل روشنایی و برق اضافی در زمان اوج مصرف برق خودداری می‌کنم.		میزان رفتار محیط زیستی (صرفه‌جویی در مصرف برق)	
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۲۲/۸	۸۷	۲۰/۲	۷۷	۲۳/۶	۹۰	همیشه	
۲۳/۶	۹۰	۲۷	۱۰۳	۲۸/۵	۱۰۹	بیشتر اوقات	
۲۱/۷	۸۳	۲۷/۵	۱۰۵	۲۹/۲	۱۱۱	گاهی اوقات	
۱۵/۲	۵۸	۱۵/۷	۶۰	۱۴/۱	۵۴	به‌ندرت	
۱۴/۷	۵۵	۸/۴	۳۲	۴/۲	۱۶	اصلاً	
۹۷/۶	۳۷۳	۹۸/۷	۳۷۷	۹۹/۵	۳۸۰	جمع	
۲/۴	۹	۸/۴	۵	۰/۵	۲	بدون پاسخ	

جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰
--------	-----	-------	-----	-------	-----	-------

تولید نکردن زباله نیز از رفتارهای دیگر محیط زیستی می باشد. جدول شماره ۵ نشان می دهد که حدود نیمی از پاسخ گویان (۴۹/۷٪) تلاش دارند که زباله تولید نشود. جزئیات بیشتر نشان می دهد که ۱۰/۵٪ اصلاً سعی نمی کنند تا زباله کمتری تولید کنند. ۱۹/۶٪ هم به ندرت چنین سعی و تلاشی می کنند و ۲۱/۷٪ هم گاهی اوقات دست به این کار می زنند. به عبارتی ۵۱/۸٪ از پاسخ گویان از اصلاً تا گاهی اوقات به "سعی در تولید زباله کمتر" بی تفاوت هستند. علاوه بر این، ۱۲/۶٪ ۱۸/۳ و ۲۲/۳٪ به پاسخ به عبارت "در هنگام خرید از دریافت پلاستیک اضافی خودداری می کنم" به ترتیب گزینه اصلاً، به ندرت و گاهی اوقات را علامت زدند. یعنی ۴۳/۲٪ در هنگام خرید پلاستیک اضافه از فروشگاه می گیرند که رفتاری ضد محیط زیستی می باشد.

جدول ۵. رفتار محیط زیستی دختران در تلاش برای تولیدنشدن زباله

انحراف استاندارد	میانگین		کسانی که بیشتر زباله تولید می کنند.		کسانی که کمتر زباله تولید می کنند.	
۶/۵۴	۲۰/۴۳		۱۵/۳٪		۴۹/۷٪	
میزان رفتار محیط زیستی	تلاش برای تولید نکردن زباله					
	سعی می کنم زباله کمتری تولید کنم.		از بطری های پلاستیکی و یک بار مصرف استفاده مجدد می کنم.		در هنگام خرید از دریافت پلاستیک اضافه خودداری می کنم.	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
همیشه	۹۱	۲۳/۸	۱۰۸	۲۸/۳	۱۰۲	۲۶/۷
بیشتر اوقات	۸۶	۲۲/۵	۶۹	۱۸/۱	۶۶	۱۷/۳
گاهی اوقات	۸۳	۲۱/۷	۷۹	۲۰/۷	۸۵	۲۲/۳
به ندرت	۷۵	۱۹/۶	۵۲	۱۳/۳	۷۰	۱۸/۳
اصلاً	۴۰	۱۰/۵	۶۴	۱۶/۸	۴۸	۱۲/۶
جمع	۳۷۵	۹۸/۲	۳۷۲	۹۷/۴	۳۷۱	۹۷/۱
بدون پاسخ	۷	۱/۸	۱۰	۲/۶	۱۱	۲/۹
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

اقدام به جمع کردن زباله در محیط اطراف نیز از رفتارهای دیگر محیط زیستی می باشد. نتایج جدول شماره ۶ نشان می دهد که به طور کلی بیشتر پاسخ گویان (۵۳/۸٪) زباله های محیط را جمع می کنند، در مقابل ۴۷/۲٪ زباله های محیط را جمع نمی کنند که این تعداد هم قابل توجه هستند. جزئیات بیشتر نشان می دهد که ۸/۴٪ از دختران اصلاً هنگام بازگشت

از تفریح، زباله‌ها را جمع‌آوری نمی‌کنند. ۱۰/۲٪ هم به‌ندرت و ۱۲/۸٪ گاهی اوقات این کار را انجام می‌دهند؛ یعنی ۳۱/۴٪ از دختران گاهی اوقات تا اصلاً نسبت به جمع‌کردن زباله پس از تفریح اقدام نمی‌کنند. ۵/۲٪ دختران اصلاً از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز نمی‌کنند و ۸/۱٪ نیز به‌ندرت و ۱۱٪ گاهی اوقات از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز می‌کنند. در مجموع ۲۴/۳٪ از دختران یا اصلاً یا به‌ندرت و یا گاهی اوقات از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز می‌کنند و به این موضوع تأکید دارند.

جدول ۶. رفتار محیط زیستی دختران در جمع‌کردن زباله از محیط اطراف

زباله‌های محیط را جمع می‌کنند.	زباله‌های محیط را جمع نمی‌کنند.		میانگین		انحراف استاندارد	
%۵۳/۸	%۴۷/۲		۳/۹۸		۲/۲۹	
جمع کردن زباله‌ها						
در فعالیتهای خیرخواهانه که به محیط زیست کمک کند شرکت می‌کنم.		از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز می‌کنم و به این موضوع تأکید دارم.		هنگام بازگشت از تفریح، زباله‌های تولیدشده را جمع‌آوری می‌کنم.		میزان رفتار محیط زیستی
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱۶/۲	۶۲	۵۵/۲	۲۱۱	۴۷/۴	۱۸۱	همیشه
۱۷/۵	۶۷	۱۸/۱	۶۹	۲۰/۷	۷۹	بیشتر اوقات
۲۰/۲	۷۷	۱۱	۴۲	۱۲/۸	۴۹	گاهی اوقات
۱۷/۵	۶۷	۸/۱	۳۱	۱۰/۲	۳۹	به‌ندرت
۲۳/۸	۹۱	۵/۲	۲۰	۸/۴	۳۲	اصلاً
۹۵/۳	۳۶۴	۹۷/۶	۳۷۳	۹۹/۵	۳۸۰	جمع
۴/۷	۱۸	۲/۴	۹	۰/۵	۲	بدون پاسخ
۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	جمع کل

پرسش دوم تحقیق: میزان سرمایه فرهنگی خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری ساعتی و روزانه خانوادگی، میزان همراهی والدین با دختران و میزان خشونت والدین به یکدیگر) چگونه است؟ همان‌طور که اشاره شد، داشتن رابطه خوب دختر با پدر و مادر از سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده می‌باشد. در این رابطه، جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که ۱۴/۷٪ از دختران اظهار داشتند که پدرشان آنان را اصلاً درک نمی‌کند، ۱۲٪

هم بیان کردند که به ندرت درک می کند و ۱۵/۲٪ هم اظهار داشتند که گاهی اوقات درک می شوند. به عبارت دیگر در مجموع ۴۱/۹٪ از دختران از سوی پدر یا اصلاً درک نمی شوند و یا به ندرت و یا گاهی اوقات درک می شوند. همچنین ۹/۷٪ از دختران اظهار داشتند که اصلاً با پدرشان رابطه خوبی ندارند، ۷/۳٪ هم بیان کردند که به ندرت و ۱۲/۳٪ هم اظهار داشتند که گاهی اوقات با پدرشان رابطه خوبی دارند؛ یعنی ۲۹/۳٪ از دختران اصلاً با پدرشان رابطه خوبی ندارند یا به ندرت یا گاهی اوقات رابطه خوب با پدرشان دارند. در رابطه با داشتن ارتباط خوب با مادر هم ۷/۹٪ از دختران اظهار داشتند که مادرشان آنان را اصلاً درک نمی کند، ۸/۹٪ هم بیان کردند که به ندرت آنان و ۱۴/۴٪ هم اظهار داشتند که گاهی اوقات آنان را درک می کند. به عبارت دیگر در مجموع ۳۱/۲٪ از دختران از سوی مادر یا اصلاً درک نمی شوند و یا به ندرت و یا گاهی اوقات درک می شوند.

علاوه بر این، ۳/۴٪ از دختران اظهار داشتند که اصلاً با مادرشان رابطه خوبی ندارند. ۶/۳٪ هم بیان کردند که به ندرت رابطه خوبی دارند و ۱۰/۷٪ هم اظهار داشتند که گاهی اوقات با مادرشان رابطه خوبی دارند. یعنی ۲۰/۴٪ از دختران یا اصلاً با مادرشان رابطه خوبی ندارند یا به ندرت یا گاهی اوقات رابطه خوب با مادرشان دارند.

جدول ۷. سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (داشتن رابطه خوب دختران با پدر و مادر خود)

تعداد	رابطه خوب با پدر				رابطه خوب با مادر			
	پدرم مرا درک می کند.		با پدرم رابطه خوبی دارم.		مادرم مرا درک می کند.		با مادرم رابطه خوبی دارم.	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
همیشه	۱۲۱	۳۱/۷	۱۷۰	۴۴/۵	۱۷۶	۴۶/۱	۲۲۲	۵۸/۱
بیشتر اوقات	۸۱	۲۱/۲	۸۵	۲۲/۳	۷۶	۱۹/۹	۶۹	۱۸/۱
گاهی اوقات	۵۸	۱۵/۲	۴۷	۱۲/۳	۵۵	۱۴/۴	۴۱	۱۰/۷
به ندرت	۴۶	۱۲	۲۸	۷/۳	۳۴	۸/۹	۲۴	۶/۳
اصلاً	۵۶	۱۴/۷	۳۷	۹/۷	۳۰	۷/۹	۱۳	۳/۴
جمع	۳۶۲	۹۴/۸	۳۶۷	۹۶/۱	۳۷۱	۹۷/۱	۳۶۹	۹۶/۶
بدون پاسخ	۲۰	۵/۲	۱۵	۳/۹	۱۱	۲/۹	۱۳	۳/۴
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

رفتن به گردش‌های خانوادگی مانند پارک و ساحل دریا، از سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده می‌باشد. جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که ۱۰/۷٪ از دختران گزارش دادند که در طی یک سال، اصلاً خانوادگی به پارک نرفتند و ۱۳/۲٪ هم ۱ یا ۲ بار در سال، خانوادگی به پارک رفتند. همچنین ۹/۲٪ از دختران گزارش دادند که در طول یک سال اصلاً به کنار دریا نرفتند و ۳۷/۲٪ یک یا دو بار در سال، خانوادگی به کنار دریا رفته‌اند. ۶/۳٪ هم در سال گذشته اصلاً به کوه و جنگل نرفته‌اند و ۳۰/۴٪ یک یا دو بار رفته‌اند.

جدول ۸. سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (میزان گردش‌های ساعتی خانوادگی)

تعداد	میزان گردش‌های خانوادگی در سال					
	میزان رفتن خانوادگی به پارک در سال		میزان رفتن خانوادگی به کنار دریا در سال		میزان رفتن به کوه یا جنگل در سال	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اصلاً	۴۱	۱۰/۷	۳۵	۹/۲	۲۴	۶/۳
۱ تا ۲ بار	۱۱۹	۳۱/۲	۱۴۲	۳۷/۲	۱۱۶	۳۰/۴
۳ تا ۴ بار	۸۹	۲۳/۳	۸۸	۲۳/۰	۷۱	۱۸/۶
۵ تا ۶ بار	۴۰	۱۰/۵	۴۵	۱۱/۸	۶۰	۱۵/۷
بیش از ۶ بار	۸۹	۲۳/۳	۶۴	۱۶/۸	۱۰۶	۲۷/۷
جمع	۳۷۸	۹۹/۰	۳۷۵	۹۷/۹	۳۷۸	۹۹/۰
بدون پاسخ	۴	۱/۰	۸	۲/۱	۴	۱/۰
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

همچنین رفتن به گردشگری‌های یک یا چند روزه خانوادگی نیز سرمایه فرهنگی دختران در خانواده محسوب می‌شود. بر اساس این، جدول شماره ۹ نشان می‌دهد که ۱۵/۷٪ از دختران اصلاً در سال خانوادگی به مسافرت‌های ۱ یا ۲ روزه در

طول سال نرفته‌اند. ۲۴/۳٪ از دختران نیز اصلاً خانوادگی به گردش‌های ۲ یا ۳ روزه نرفته‌اند و ۳۲/۲٪ هم اصلاً به گردشگری خانوادگی بیش از ۴ روز نرفته‌اند.

جدول ۹. سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (میزان گردش‌های روزانه یا چند روزه خانوادگی)

دفعات رفتن به گردشگری خانواده	میزان گردشگری‌های روزانه یا چند روزه خانوادگی در سال					
	گردش یا مسافرت خانوادگی‌های بیش از چهار روزه در سال		گردش یا مسافرت‌های خانوادگی سه روزه یا چهار روزه در سال		گردش یا مسافرت‌های خانوادگی یک روزه یا دو روزه در سال	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اصلاً	۱۲۳	۳۲/۲	۹۳	۲۴/۳	۶۰	۱۵/۷
۱ تا ۲ بار	۱۶۸	۴۴/۰	۱۵۹	۴۱/۶	۱۵۰	۳۹/۳
۳ تا ۴ بار	۳۶	۹/۴	۷۲	۱۸/۸	۸۸	۲۳/۲
۵ تا ۶ بار	۱۵	۳/۹	۲۸	۷/۳	۳۵	۹/۲
بیش از ۶ بار	۱۲	۳/۱	۱۸	۴/۷	۴۱	۱۰/۷
جمع	۳۵۴	۹۲/۷	۳۷۰	۹۶/۹	۳۷۴	۹۷/۹
بدون پاسخ	۲۸	۷/۳	۱۲	۳/۱	۸	۲/۱
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

از سرمایه‌های فرهنگی دیگر دختران در خانواده، همراهی والدین با آنان است. براساس جدول شماره ۱۰، ۱۰/۵٪ از دختران پاسخ دادند که والدین برای مکان مسافرت، اصلاً مکان‌هایی را که فرزندان دوست دارند، انتخاب نمی‌کنند. ۱۹/۶٪ از دختران هم گزارش دادند که به‌ندرت مکان‌هایی را که فرزندان دوست دارند، برای سفر انتخاب می‌کنند. ۲۱/۷٪ هم گفتند که گاهی اوقات چنین کاری می‌کنند. درواقع ۵۱/۸٪ از دختران اظهار داشتند که مکان سفر را جایی انتخاب می‌کنند که فرزندان دوست ندارند.

همچنین ۱۶/۸٪ گزارش دادند که اصلاً والدین برای مکان سفر، نظر فرزندان را در نظر نمی‌گیرند و ۱۳/۳٪ هم گفتند به‌ندرت چنین کاری می‌کنند و ۲۰/۷٪ هم گفتند والدین گاهی اوقات برای تعیین مکان مسافرت نظر فرزندان را در نظر

می‌گیرند. درواقع ۵۰/۸٪ از دختران بیان کردند که والدین برای تعیین مکان سفر خانوادگی یا اصلاً نظر فرزندان را در نظر نمی‌گیرند و یا به‌ندرت یا گاهی اوقات چنین کاری انجام می‌دهند.

جدول ۱۰. سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (میزان همراهی والدین با فرزندان)

میزان رفتار محیط زیستی	میزان همراهی والدین با فرزندان			
	والدین ما مکانی را برای سفر انتخاب می‌کنند که فرزندان دوست دارند.		والدین ما برای تعیین مکان مسافرت نظر فرزندان را در نظر می‌گیرند.	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
همیشه	۹۱	۲۳/۸	۱۰۸	۲۸/۳
بیشتر اوقات	۸۶	۲۲/۵	۶۹	۱۸/۱
گاهی اوقات	۸۳	۲۱/۷	۷۹	۲۰/۷
به‌ندرت	۷۵	۱۹/۶	۵۲	۱۳/۳
اصلاً	۴۰	۱۰/۵	۶۴	۱۶/۸
جمع	۳۷۵	۹۸/۲	۳۷۲	۹۷/۴
بدون پاسخ	۷	۱/۸	۱۰	۲/۶
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

نداشتن رفتار خشونت‌آمیز پدر به مادر و مادر به پدر از سرمایه‌های فرهنگی دیگر برای دختران در خانواده است که نقش مهمی بر فرزندان خصوصاً دختران دارد. جدول شماره ۱۱ نشان می‌دهد که ۶۲/۶٪ از دختران گزارش دادند که پدرشان به مادرشان در شش ماه گذشته اصلاً توهین نکرده است. بقیه گزارش دادند که از ۱ بار تا بیش از ۶ بار، پدر چنین رفتاری داشته است. ۶۲٪ هم گزارش دادند که اصلاً پدرشان بر سر مادرشان فریاد زدند و ۵۸/۶٪ از پدران لج مادرشان را درنیاورند. به عبارت دیگر حدود ۳۸٪ پدران به مادران توهین کردند و بر سرشان فریاد زدند و حدود ۴۲٪ کاری کردند که لج مادر را درنیاورند.

همچنین این جدول نشان می‌دهد که ۶۵/۷٪ از دختران گزارش دادند که در شش ماه گذشته مادرشان به پدرشان اصلاً توهین نکرده است. بقیه گزارش دادند که از ۱ بار تا بیش از ۶ بار، مادرشان با پدرشان چنین رفتاری داشته‌اند. ۶۳/۹٪

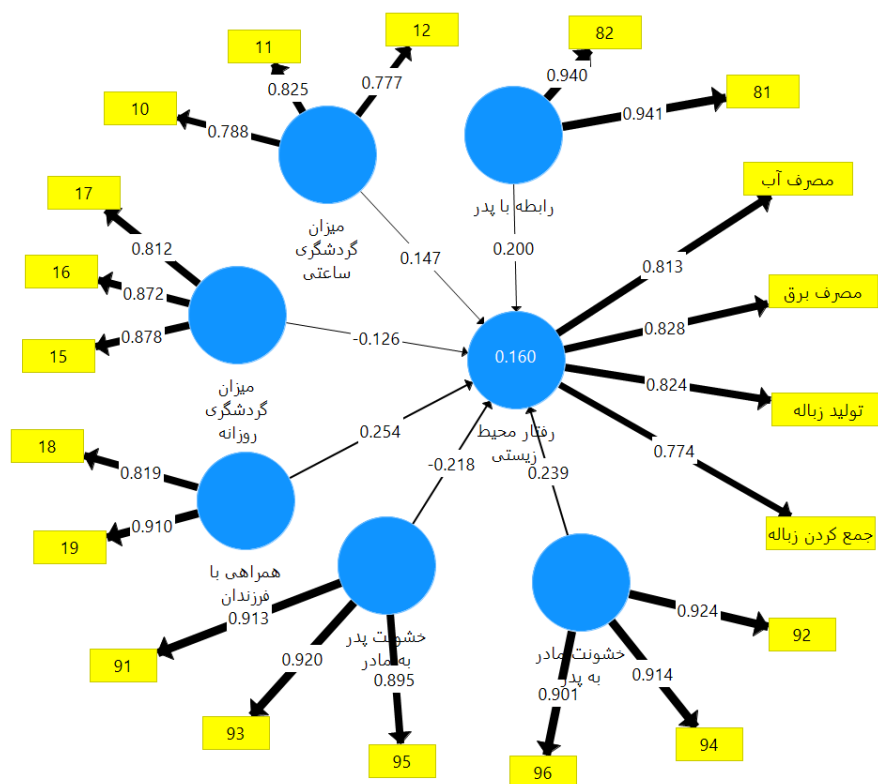
هم گزارش دادند که اصلاً مادرشان بر سر پدرشان فریاد نزدند و ۶/۶۳٪ از مادران اصلاً لج پدرشان را درنیاورند. به عبارت دیگر حدود ۳۵٪ مادران به پدران توهین کردند و ۳۷٪ بر سرشان فریاد زدند و کاری کردند که لج پدر را درنیاورند.

جدول ۱۱. سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (میزان خشونت والدین به یکدیگر)

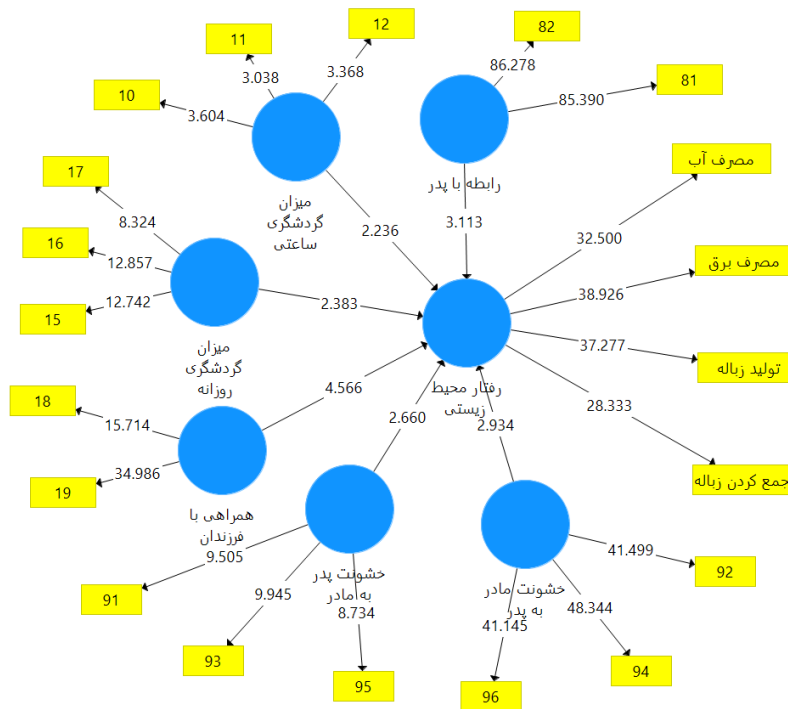
دفعات بد رفتاری در شش ماه گذشته	میزان بد رفتاری والدین به همدیگر در شش ماه گذشته					
	بد رفتاری پدر به مادر			بد رفتاری مادر به پدر		
	لج مادر را درآوردن	فریاد پدر بر مادر	توهین پدر به مادر	لج پدر را درآوردن	فریاد مادر بر پدر	توهین مادر به پدر
	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد
اصلاً	۵۸/۶	۶۲/۰	۶۲/۶	۶۳/۶	۶۳/۹	۶۵/۷
۱ تا ۲ بار	۱۸/۸	۲۰/۲	۱۸/۸	۱۵/۴	۱۹/۱	۱۷/۳
۳ تا ۴ بار	۷/۳	۷/۳	۶/۰	۶/۵	۴/۵	۵/۵
۵ تا ۶ بار	۳/۷	۱/۰	۱/۶	۲/۹	۱/۸	۲/۹
بیش از ۶ بار	۸/۹	۷/۱	۸/۹	۷/۳	۷/۳	۶/۵
جمع	۹۷/۴	۹۷/۶	۹۷/۹	۹۵/۸	۹۶/۶	۹۷/۹
بدون پاسخ	۲/۶	۲/۴	۲/۱	۴/۲	۳/۴	۲/۱
جمع کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۴-۲ یافته‌های تحلیلی

در این بخش با توجه به پرسش سوم تحقیق به تحلیل روابط متغیرهای مورد مطالعه می‌پردازیم. پرسش سوم تحقیق: میزان تاثیر سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری ساعتی و روزانه خانوادگی، میزان همراهی والدین با دختران و میزان خشونت والدین به یکدیگر) بر رفتار محیط زیستی دختران چقدر است؟ با توجه به گزارش‌های مربوط به شکل‌های ۱ و ۲ و همچنین به جداول ۱۲ تا ۱۵ به پاسخ پرسش سوم تحقیق می‌پردازیم.

شکل ۱. خروجی نرم افزار Smart-PLS در خصوص مدل اندازه گیری

شکل ۲. نمرات t مربوط به مدل اندازه گیری

جدول شماره ۱۲ نشان می دهد تمامی نشان گرهای دارای بار عاملی مناسبی بر متغیر مکنون مربوط به خود دارند و این بارهای عاملی با توجه به نمره تی در سطح ۰/۰۵ معنی دار هستند. به عبارتی دیگر، مقدار t متناظر با هر بار عاملی بیشتر از مقدار بحرانی آن (۱/۹۶) در سطح ۰/۰۵ است. در نتیجه، می توان گفت این نشان گرها از دقت لازم برای اندازه گیری سازه های مربوط به خود برخوردار هستند.

جدول ۱۲. مقادیر بار عاملی و مقدار t برای نشان گرهای مدل

سازه	گویه ها	بار عاملی	مقدار t	سطح داری	معنی	نتیجه
رابطه با پدر	درک پدر	۰/۹۴۰	۸۷/۷۷۳	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
	رابطه خوب با پدر	۰/۹۴۱	۷۹/۸۷۹	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
میزان گردشگری خانوادگی	رفتن پارک	۰/۷۸۸	۳/۲۹۰	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
	رفتن به کوه و جنگل	۰/۸۲۵	۲/۶۵۴	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
	رفتن به دریا	۰/۷۷۷	۳/۰۸۵	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
میزان گردشگری روزانه	یک یا دو روزه	۰/۸۷۸	۱۱/۴۶۷	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
	سه یا چهار روزه	۰/۸۷۲	۹/۴۲۱	۰/۰۰	تأیید	نشان گر
	بیش از چهار روز	۰/۸۱۲	۷/۰۷۳	۰/۰۰	تأیید	نشان گر

سازه	گویه‌ها	بار عاملی	مقدار t	سطح معنی داری	نتیجه
همراهی والدین با فرزندان	انتخاب مکان مورد علاقه فرزندان	۰/۸۱۹	۱۶/۱۴۲	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	انتخاب زمان مورد علاقه فرزندان	۰/۹۱۰	۳۲/۹۴۴	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
خشونت پدر به مادر	فریاد زدن بر سر مادر	۰/۹۱۳	۱۷/۴۵۰	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	توهین به مادر	۰/۹۲۰	۲۱/۸۰۲	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	لج مادر را درآوردن	۰/۸۹۵	۲۸/۹۸۱	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
خشونت مادر به پدر	فریاد زدن بر سر پدر	۰/۹۱۴	۴۸/۶۸۳	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	توهین به پدر	۰/۹۴۲	۴۶/۹۳۲	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	لج پدر را درآوردن	۰/۹۰۱	۳۹/۳۹۵	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
رفتار محیط زیستی	در مصرف آب	۰/۸۱۳	۳۳/۷۸۶	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	در مصرف برق	۰/۸۲۸	۳۷/۳۸۱	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	تولید زباله کمتر	۰/۸۲۴	۳۸/۲۶۰	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر
	جمع کردن زباله	۰/۷۷۴	۲۹/۳۰۹	۰/۰۰	تأیید نشان‌گر

جدول ۱۳ نیز نشان‌دهنده ضریب تأثیر بین متغیرهای مستقل و رفتار محیط زیستی دختران می‌باشد. این مقدار برای تأثیر میزان رابطه با پدر بر رفتار محیط زیستی برابر با ۰/۲۰۰ است. تأثیر میزان گردش ساعتی خانوادگی بر رفتار محیط زیستی برابر با ۰/۱۴۷، تأثیر میزان گردش روزانه خانوادگی بر رفتار محیط زیستی برابر با ۰/۱۲۶، تأثیر همراهی والدین با فرزندان بر رفتار محیط زیستی ۰/۲۵۴ و تأثیر خشونت پدر به مادر بر رفتار محیط زیستی ۰/۲۱۸ - و همچنین تأثیر خشونت مادر به پدر بر رفتار محیط زیستی دختران ۰/۲۳۹ - است.

این گزارش نشان می‌دهد که رابطه با پدر، میزان گردش ساعتی خانوادگی، میزان گردش روزانه خانوادگی، همراهی والدین با فرزندان، خشونت پدر به مادر، خشونت مادر به پدر، تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار محیط زیستی دارند و به ترتیب ۴، ۲، ۲، ۶، ۵ و ۶ درصد از واریانس رفتار محیط زیستی را تبیین می‌کنند.

جدول ۱۳. ضرایب تأثیر و مقدار t برای متغیرها

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	ضریب تأثیر	مقدار t	سطح معنی داری	نتیجه
رابطه با پدر	رفتار محیط زیستی	۰/۲۰۰	۳/۴۹۷	۰/۰۰	تأیید تأثیر
میزان گردش ساعتی خانوادگی	رفتار محیط زیستی	۰/۱۴۷	۲/۰۴۵	۰/۰۲	تأیید تأثیر
میزان گردش روزانه خانوادگی	رفتار محیط زیستی	۰/۱۲۶	۲/۴۴۵	۰/۰۳	تأیید تأثیر

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	ضریب تأثیر	مقدار t	سطح معنی داری	نتیجه
همراهی والدین با فرزندان	رفتار محیط زیستی	۰/۲۵۴	۴/۶۳۹	۰/۰۰	رد تأثیر
خشونت پدر به مادر	رفتار محیط زیستی	-۰/۲۱۸	۲/۶۹۱	۰/۰۰	تأیید تأثیر
خشونت مادر به پدر	رفتار محیط زیستی	-۰/۲۳۹	۲/۶۹۵	۰/۰۰	تأیید تأثیر

جدول شماره ۱۴ نیز نشان می‌دهد که در بررسی پایایی مدل نیز از دو معیار پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ بهره برده شده است. میزان این دو معیار نیز بالاتر از ۰/۷۰ و مورد تأیید است. این جدول نشان می‌دهد، پایایی ترکیبی (p دلولین- گلدشتاین) و آلفای کرونباخ همه متغیرها در مدل اندازه‌گیری تأیید می‌شود.

جدول ۱۴. مقادیر پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ برای مدل اندازه‌گیری

متغیرها	Composite Reliability	Cronbach's Alpha
رابطه با پدر	۰/۹۳۹	۰/۸۷۰
میزان گردش ساعتی خانوادگی	۰/۸۳۹	۰/۷۱۸
میزان گردش روزانه خانوادگی	۰/۸۹۰	۰/۸۲۳
همراهی والدین با فرزندان	۰/۸۵۷	۰/۷۰۱
خشونت پدر به مادر	۰/۹۳۵	۰/۸۹۶
خشونت مادر به پدر	۰/۹۳۸	۰/۹۰۱
رفتار محیط زیستی	۰/۸۸۴	۰/۸۲۵

در بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بهره‌گیری شد که میزان این شاخص باید بالاتر از ۰/۵۰ باشد. با توجه به جدول شماره ۱۵، شاخص AVE در مورد همه متغیرها از میزان ۰/۵۰ بیشتر است که خود دلیل بر روایی همگرای مناسب مدل اندازه‌گیری است.

جدول ۱۵. مقادیر AVE برای مدل اندازه‌گیری

متغیرها	AVE
رابطه با پدر	۰/۸۸۵
میزان گردش ساعتی خانوادگی	۰/۶۳۵
میزان گردش روزانه خانوادگی	۰/۷۳۱
همراهی والدین با فرزندان	۰/۷۵۰
خشونت پدر به مادر	۰/۸۲۷
خشونت مادر به پدر	۰/۸۳۴
رفتار محیط زیستی	۰/۶۵۶

بحث، جمع‌بندی و نتیجه‌گیری بر اساس گزارش‌های تحلیلی تحقیق، رابطه با پدر، میزان گردش ساعتی خانوادگی، میزان گردش روزانه خانوادگی، همراهی والدین با فرزندان، خشونت پدر به مادر، خشونت مادر به پدر، به‌عنوان سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده، تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار محیط زیستی دارند. در مطابقت نتایج پژوهش حاضر با تحقیقات گذشته باید گفت که با توجه به اینکه نتایج تحقیقات گذشته (Farahmand, Shokoohifard, & Sayarkhalaj, 2014)، (Hajizadeh, Sayarkhalaj, Shokohifar, 2015)، (Nabavi, & Mokhtari-Hashi, 2018)، (Nosratinejad, 2014)، (Serajzadeh, & Dayhol, 2020)، (Salehi, firozjaeiyan, & Abbasi kalan, 2020)، (Mirzaei, Sharifzadeh, & , 2020)، (Sohrabi, 2021) و (Hosseini, Haghighian, & Hashemianfar, 2022) به تأثیر ابعاد مختلف سرمایه‌های فرهنگی بر رفتار افراد، خصوصاً رفتار محیط زیستی اشاره دارد، با نتایج تحقیق حاضر منطبق است. همچنین با تحقیقات خارجی (Erhabor & Oviahon, 2018)، (Khairunnisa & Hufad, 2018)، (Armstrong & Overton, 2017)، (Ghannadi, 2023)، (Piao & Managi, 2018)، (Aghayeeabianeh & Talebi, 2020)، (Suminar, Hafiar, Amin, & Prastowo, 2024) (2024) که به تأثیر سرمایه‌های فرهنگی بر رفتار محیط زیستی افراد اشاره داشتند نیز در یک راستا بوده و با آن مطابقت دارد. هرچند تحقیقات پیشین دقیقاً به سرمایه‌های فرهنگی دختران در خانواده که در این تحقیق بررسی شده است نپرداخته‌اند؛ اما از آن جهت که به تأثیر سرمایه فرهنگی خانواده بر رفتار محیط زیستی اشاره داشته است، می‌توان گفت نتایج این پژوهش با پژوهش‌های مشابه مطابقت دارد.

در تبیین این تأثیر می‌توان با استفاده از نظریه بورديو در سرمایه فرهنگی گفت که سرمایه فرهنگی دختران در خانواده (رابطه خوب والدین با دختران، میزان گردشگری خانوادگی، همراهی والدین با دختران، میزان خشونت والدین به یکدیگر)، به‌عنوان یک منبع قدرت، دختران را به سمتی هدایت می‌کند که رفتار خاصی از خود نشان دهند. بدین صورت که رابطه خوب والدین با دختران، میزان سفرها و گردشگری خانوادگی، همراهی والدین با دختران، نداشتن خشونت والدین نسبت به یکدیگر، هرکدام به‌عنوان یک سرمایه فرهنگی دختران در خانواده، سبب می‌شود که فرزندان با والدین بیشتر هم‌سو باشند و رفتارهایی مانند صرفه‌جویی در مصرف آب، برق و یا تولید کمتر زباله را که مورد تأکید و تأیید والدین است، بیشتر رعایت کنند. به عبارت دیگر، در خانواده‌هایی که دختران سرمایه فرهنگی مهمی مانند رابطه خوب داشتن والدین با دختران، گردشگری و سفرهای خانوادگی، همراه بودن والدین با دختران و ارتباط خوب والدین به یکدیگر و نداشتن رفتار خشونت‌آمیز به یکدیگر را دارا می‌باشند، این سرمایه با ایجاد نزدیکی و صمیمیت بیشتر به آنان، دختران را در یک فضای آرام و تأثیرپذیر از هنجارهای جامعه و والدین قرار می‌دهد؛ لذا در این شرایط، دختران هنجارهای والدین را در مصرف آب و برق و تولید و جمع‌آوری زباله و تمیز نگه‌داشتن محیط را بیشتر رعایت می‌کنند که نتیجه آن داشتن رفتار مطابق محیط زیست در بین دختران خواهد بود. در اینجا می‌توان گفت که این همان نظر بورديو درباره سرمایه فرهنگی دختران در خانواده است که این سرمایه، در شکل‌گیری عادات، نگرش‌ها و رفتارهای خاص افراد کمک‌کننده می‌باشد و آنان را به سمت خاصی سوق می‌دهد. به عبارت دیگر، دختران رفتارهایی را انجام می‌دهند که با سرمایه فرهنگی‌شان سازگار است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری نتایج می‌توان بیان کرد که گزارش‌های توصیفی نشان می‌دهد که ۵۵/۹٪ از پاسخ‌گویان یا اصلاً در زمان حمام‌رفتن در مصرف آب صرفه‌جویی نمی‌کنند یا کم و یا گاهی اوقات در مصرف آب صرفه‌جویی می‌کنند.

به عبارت دیگر ۵۵/۹٪ نسبت به صرفه جویی کردن در مصرف آب در زمان حمام رفتن، بی تفاوت هستند. از طرف دیگر تحقیق نشان داد که ۳۰/۷٪ در نیز هنگام مسواک کردن در مصرف آب صرفه جویی نمی کنند. در صورتی که مواردی مانند جلوگیری از بازگذاشتن بی دلیل آب در موقع حمام رفتن، کاهش زمان دوش گرفتن و یا صرفه جویی آب در زمان مسواک کردن رعایت شود از هدر رفتن آب جلوگیری می شود (شرکت آب و فاضلاب یزد، ۱۴۰۴)؛ لذا این درصد بالا در عدم توجه به مصرف آب، آن هم در بین دخترانی که در فرهنگ ما نقش مهمی در خانواده دارند و همچنین مادران آینده جامعه هستند، آن هم در کشوری که دچار کمبود آب است قابل توجه بوده و نیاز به بررسی و پیگیری دارد، تا دلیل این رفتارها مشخص و نسبت به اصلاح آن اقدام شود.

علاوه بر این، نتایج توصیفی نشان می دهد که که نزدیک به نیمی از پاسخ گویان (۴۷/۵٪)، نسبت به زمان اوج مصرف برق بی توجه هستند. اینکه نزدیک به نیمی از پاسخ گویان آن هم دخترانی که با توجه به فرهنگ کشور، نسبت به پسران حضور بیشتری در خانه دارند و بیشتر با مصرف برق سر و کار دارند، نسبت به زمان اوج مصرف برق بی توجه هستند، آن هم در جامعه ای که به خاطر کمبود برق مجبور به سهمیه بندی شده است نیز نیاز به مطالعه و پژوهش دارد.

براساس نتایج توصیفی دیگر، ۵۱/۸٪ از پاسخ گویان یا اصلاً برای تولید کمتر زباله تلاش نمی کنند و یا به ندرت یا گاهی اوقات سعی می کنند، کمتر زباله تولید کنند. همچنین ۴۳/۲٪ در هنگام خرید، پلاستیک اضافه از فروشگاه می گیرند که رفتاری ضد محیط زیستی است. ضمن اینکه ۲۴/۳٪ از دختران یا اصلاً از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز نمی کنند یا به ندرت و یا گاهی اوقات از ریختن زباله در محیط بیرون پرهیز می کنند و سرانجام اینکه ۳۱/۴٪ از دختران یا به ندرت یا گاهی اوقات نسبت به جمع کردن زباله پس از تفریح اقدام می کردند و یا اصلاً این کار را انجام نمی دادند. این موارد نیز به علت وجود مشکل زباله و تبعات آن در کشور، نیاز به بررسی دارد. آن هم در بین دختران که حضور بیشتری نسبت به پسران در خانه و خانواده داشته و همچنین نقش بیشتری در نظافت خانه دارند و با موضوع تولید زباله بیشتر سر و کار دارند.

توصیف وضعیت سرمایه فرهنگی دختران در خانواده نیز نشان می دهد که در مجموع ۴۱/۹٪ از دختران از سوی پدر یا اصلاً درک نمی شوند و یا به ندرت و یا گاهی اوقات درک می شوند. همچنین ۲۹/۳٪ از دختران یا اصلاً با پدرشان رابطه خوبی ندارند یا به ندرت یا گاهی اوقات رابطه خوب با پدرشان دارند. در رابطه با داشتن ارتباط خوب با مادر هم در مجموع ۳۱/۲٪ از دختران از سوی مادر یا اصلاً درک نمی شوند و یا به ندرت و یا گاهی اوقات درک می شوند. ۲۰/۴٪ از دختران نیز یا اصلاً با مادرشان رابطه خوبی ندارند یا به ندرت یا گاهی اوقات رابطه خوب با مادرشان دارند. این گزارش ها از رابطه فرزندان، خصوصاً دختران با والدین، نشان دهنده پایین بودن سرمایه فرهنگی دختران در خانواده در این بعد می باشد که مهم و نیاز به مطالعه دارد.

گزارش های دیگر از سرمایه فرهنگی نیز نشان دهنده این است که سرمایه فرهنگی دختران در خانواده ها از جهت تفریحات خانوادگی، پایین است. به طوری که که با وجود اینکه محل زندگی پاسخ گویان نزدیک دریای خزر می باشد، ۹/۲٪ اصلاً خانوادگی در طول یک سال به کنار دریا نرفته اند و یا ۵۱/۸٪ از دختران اظهار داشتند که والدین، مکان سفر را جایی انتخاب می کنند که فرزندان دوست ندارند و ۵۰/۸٪ از دختران نیز بیان می کنند که برای مکان سفر خانوادگی یا اصلاً نظر

فرزندان را در نظر نمی گیرند و یا به ندرت یا گاهی اوقات چنین کاری انجام می شود؛ لذا این ابعاد از سرمایه فرهنگی دختران در خانواده نیز، نیاز به بررسی و تحلیل بیشتری دارد.

از دیگر سرمایه های فرهنگی دختران در خانواده، داشتن روابط خوب پدر و مادر با یکدیگر است. با این حال دختران گزارش دادند که حدود ۳۸٪ پدران به مادران توهین کردند و بر سرشان فریاد زدند و حدود ۴۲٪ از پدران نیز کاری کردند که لج مادر را در بیاورند. از سوی دیگر حدود ۳۵٪ از مادران نیز به پدران توهین کردند و ۳۷٪ بر سرشان فریاد زدند و کاری کردند که لج پدر را در بیاورند. این گزارش ها نیز از پایین بودن این بعد سرمایه فرهنگی دختران در خانواده می باشد که نیاز به مطالعه بیشتری دارد.

نتایج تحلیلی هم نشان داد همراهی والدین با فرزندان، خشونت مادر به پدر، خشونت پدر به مادر، رابطه پدر با فرزند، میزان گردش ساعتی خانوادگی و میزان گردش روزانه خانوادگی، به عنوان سرمایه های فرهنگی دختران در خانواده، به ترتیب بیشترین تا کمترین واریانس تبیین رفتار محیط زیستی را دارند. برای تقویت رفتار محیط زیستی دختران، باید تلاش شود تا روابط والدین با دختران در خانواده تقویت شود و روشی در پیش گرفته شود تا دختران کمتر شاهد خشونت والدین به یکدیگر، خصوصاً خشونت مادر به پدر باشند. همچنین به رابطه دختر با پدر بیشتر توجه و این رابطه تقویت شود. ضمن اینکه سفرها و گردش های خانوادگی ساعتی، روزانه و چند روزه نیز بیشتر صورت گیرد تا سرمایه های فرهنگی دختران در خانواده بیشتر شود. افزایش سرمایه فرهنگی در خانواده سبب می شود دختران تمایل بیشتری برای همکاری در خانواده و از جمله انجام رفتار محیط زیستی داشته باشند.

حامی مالی

این طرح پژوهشی با استفاده از اعتبار ویژه پژوهشی دانشگاه مازندران اجرا شد.

سهام نویسندگان در پژوهش

نویسنده اول: ۱۰۰٪

تضاد منافع

نویسنده (نویسندگان) اعلام می دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسنده (نویسندگان)، از همه افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکتشان در این مقاله تشکر و قدردانی می کند (می کنند).

منابع:

- Abooei, A., marzi, M., Asihaddad, F., & saeidmanesh, M. (2024). Prediction of willingness to marry based on quality of life and family functioning in single girls. *The Women and Families Cultural-Educational*, 19(67), 83-101. (In Persian).
- Afrasiabi, K. (2003). The Environmental Movement in Iran: Perspective from Below and Above. *Middle East Journal*. 432-448, (3) 57. (In Persian).
- Aghayeeabianeh, B., & Talebi, M. (2020). Environmentalism in families. *Childhood*, 27(2), 271-277. <https://doi.org/10.1177/0907568220902222> (Original work published 2020)
- Amini, S. and Koohasadi, F. (2024). The collective action of the drying up of Urmia Lake: Hidden ethnic movement. *Journal of Economic & Developmental Sociology*, 12(2), 213-237. doi: 10.22034/jeds.2024.57276.1734. (In Persian).
- Armstrong, J., & Overton, T. (2017). Estimating nonresponse bias in mail surveys. *Journal of Marketing Research* 14, 396-402. <https://doi.org/10.2307/3150783>.
- Azad Aramaki, T. (1404, 3 18). "Analysis and Monitoring of Social Damages in Iran" meeting at the Welfare Organization. Retrieved from the selected site: <https://aftabnews.ir/fa/news/994026/%D8%B4%D9%86%D8%A7%D8%B3%D8%A7%DB%8C%DB%8C%DB%B8%D8%A2%D8%B3%DB%8C%D8%A8%D8%A7%D8%AC%D8%AA%D9%85%D8%A7%D8%B9%DB%8C%D8%AF%D8%B1%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%81%D9%82%D8%B1%D8%AF%D8%B1%D8%B5%D8%AF%D8%B1%D8%A8>. (In Persian).
- Azadkhani, P., & Javadi Rad, M. (2024). The effect of social capital on environmental behavior of tourists visiting Ilam city. *Human & environment*, 2(22), 157-176. <https://sanad.iau.ir/fa/Journal/he/Article/847797>. (In Persian).
- Bourdieu, P. (1986). *The Forms of capital, Handbook of Theory and research for The Sociology of Education*. Greenwood Press.
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D., & Wanhill, S. (2000). *Tourism Principles and Practice*. Longman.
- Erhabor, N. I., & Oviahon, C. (2018). Relationship between Family Functioning and Environmental Attitudes on the Environmental Behaviours of Students in a Federal University in Edo State, Nigeria. *European Journal of Sustainable Development Research*, 2(3), 2542-4742.
- Farahmand, M., Shokoohifard, K., & Sayarkhalj, H. (2014). Investigating social factors affecting environmental behaviors (case study: citizens of Yazd city). *Urban Sociological Studies*, 4, 1-23. (In Persian).
- Ghannadi, S. (2023). The Relationship between social capital with environmental protection behaviors. *Journal of Modern Psychology* 3(4), 48-53. (In Persian)
- Ghazi Tabatabaei, M., Mohseni Tabrizi, A., & Marjaei, H. (2004). National plan to investigate the phenomenon of domestic violence against women: findings from Isfahan/; in collaboration with the ministry of science, research and technology, higher education research and planning institute; presidential center for women's participation affairs. *Tehran: Social Affairs Office of the Ministry of Interior*. (In Persian).
- Gholami, A., Abbasi Esfajir, A., & Hyderabad, A. (2019). Cultural capital and environmental behavior (case study of Sari city). *Social Research*, 48, 104-123. (In Persian).
- Giddens, A. (1999). *Modernity and Identity*, translated by Naser Mofavqian. *Tehran: Ney Publishing House*. (In Persian).
- Güven, S., & Yilmaz, N. (2017). Role and importance of family at preschool children. *European Journal of Sustainable Development*, 6(4), 105-114.

- Hajizadeh M, Sayarkhalaj H, Shokohifar K. (2015). Cultural and environmental factors among residents in Yazd. *scds*; 3 (3):9-32. URL: <http://journals.sabz.ac.ir/scds/article-1-171-fa.html>. (In Persian).
- Hosseini, F., Haghighian, M. and Hashemianfar, S. A. (2022). Sociological explanation of environmental behaviors of the youth in tehran. *Ferdowsi University of Mashhad Journal of Social Sciences*, 19(2), 98-67. Doi: 10.22067/social.2022.76015.1162. (In Persian).
- Kalat-e-Sadati, A., & Jiriyai, Z. (2014). The role of life satisfaction in predicting happiness of female students. *Social Work and Social Welfare*, 3, 1-13. (In Persian).
- Kamal, F., Foladifard, R., Sabahi Hoveida, A., Qarlipour, Z., & Rezaei Rahimi, N. (2014). Design and assessment of validity and reliability of environmental behavior instrument. *Health and Environment*, 14(2), 285-298. (In Persian).
- Khairunnisa, A., & Hufad, A. (2018). Family role and good environmental behavior. proceedings of the 2nd international conference on educational sciences (ICES 2018). *Bandung, Indonesia: Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 214. DOI: 10.2991/ices-18.2019.9.
- Krejcie, R., & Morgan, D. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Mirzaei, H., Sharifzadeh, H. and Sohrabi, M. (2021). Investigating factors affecting environmental behaviors in iran (meta-analysis of existing research). *Journal of Economic & Developmental Sociology*, 10(2), 183-203. Doi: 10.22034/jeds.2021.47848.1564. (In Persian).
- Mohammed Al Tayer, S. (2024, 1 22). Dubai Electricity and Water Authority. *Dubai Electricity and Water Authority*: <https://www.dewa.gov.ae/en/about-us/media-publications/latest-news/2024/01/dewa-records-the-worlds-lowest-electricity>
- Nabavi, S., & Mokhtari-Hashi, A. (2018). Cultural capital and environmental behaviors of Tehrani families. *Social problems of Iran*: 9 (2), 209-232. (In Persian).
- Niazi, M. and Karkonan, M. (2007). A sociological study of the relationship between cultural capital and social identity of youths. *National Studies Journal*, 8(31), 57-80. (In Persian).
- Noghani, M. (2003). Education and cultural reproduction. *Social Science Education*, 22. (In Persian).
- Nosratinejad, F., Serajzadeh, S. H. and Dayhol, M. (2020). Sociological explanations of environmental behavior (Case Study: Tehran citizens). *Sustainable Development of Geographical Environment*, 2(2), 33-52. Doi: 10.52547/sdge.2.2.33. (In Persian).
- Piao, X., & Managi, S. (2024). Determinants of pro-environmental behavior: effects of socioeconomic, subjective, and psychological well-being factors from 37 countries. *Humanities and social sciences communications*, 27, 1-15.
- Rezaei, M., Gholampour Arbastan, H. & Soleimani Morchekhorti, E. (2024). Evaluating Iran's environmental position in international indices. (2012). *Monthly Journal of Expert Reports of the Islamic Consultative Assembly Research Center*, 32(7), 20129 doi: 10.22034/report.mrc.2024.1403.32.7.20129. (In Persian).
- Rezayi, M., & Tashvigh, F. (2013). Revisiting the measures of cultural capital. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 2(1), 9-35. Doi: 10.22059/jjsr.2013.36575. (In Persian).
- Rezvankhah, M. (2010). The Relations among Self-concept, family structure. *Research in Clinical Psychology and Counseling*, 10(3), -. Doi: 10.22067/ijap. V10i3.6961. (In Persian).
- Salehi, S. & Emamgholi, L. (2013). Effect of social capital on environmental behavior case study: Kurdistan Province. *Iranian Journal of Sociology*, 13(4), 90-115. (In Persian).
- Salehi, S. (2012). Environmental behavior and education. *Journal of Educational Sciences*, 18(2), 201-226. (In Persian).
- Salehi, S. (2017). The effect of parental upbringing styles on children's environmental behavior towards environmental protection. *Quarterly Journal of Environmental Studies, Natural Resources and Sustainable Development*: 1(3), 1-12. (In Persian).

- Salehi, S., firozjaeiyan, A. A., & Abbasi kalan, H. (2020). Investigating the impact of social capital on environmental behavior (case study: tourists in Sharabil lake, Ardebil). *Journal of Tourism Planning and Development*, 9(34), 145-160. Doi: 10.22080/jtpd.2020.14207.2848. (In Persian).
- Salehi, S., & Imam Gholi, L. (2012). An empirical study of the relationship between environmental awareness and behavior (study of urban and rural areas of Sanandaj city). *Social Issues of Iran*; 3 (1), 147-121. (In Persian).
- Salehi Amiri, S. R.; (2007). *Cultural Concepts and Theories*, Tehran, Qoghnous. (In Persian).
- Sanai zaker, B. (2008). *Famili and marriage scales*. Tehran: Besat. (In Persian).
- Sarrami H, Ghorbani M, Minooei M. (2013). Survey of four decades of addiction prevalence researches in Iran. *Etiadpajohi*; 7 (26): 29-52. URL: <http://etiadpajohi.ir/article-1-286-fa.html>. (In Persian).
- Sarukhani, B. (2003). An introduction to the sociology of the family. Tehran: Soroush. (In Persian).
- Seyf, A. & Seyf, H. (2022). Factors affecting on environmental behavior in the lived experience of environmental activists (case study: the association rescuers and supporters of Gahrroud Ashtrankoh, Durood). *Sustainable Development of Geographical Environment*, 4(6), 79-93. doi: 10.52547/sdge.4.6.79. (In Persian).
- Sharifi, F., & Kazemi, R. (2013). The crisis of water resources - a review of factors, consequences and solutions. Tehran: Soil Conservation and Watershed Management Research Institute. (In Persian).
- Shoushtari F. (2022). The effectiveness of teaching behavioral characteristics and cognitive development to the family and its effect on improving the behavior of anxious children. *JNIP*; 11 (15):1-14. URL: <http://jnip.ir/article-1-668-fa.html>. (In Persian).
- Statistical Center of Iran. (1404, 3 15). *Statistical Center of Iran*. Retrieved from Statistical Center of Iran <https://amar.org.ir/salnameh-amari>. (In Persian).
- Straus, M. A., Hamby, S. L., & Boney-McCoy, S. (1996). The revised conflict tactics scales (CTS2). Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17(3), 283-316.
- Suminar, J. R., Hafiar, H., Amin, K., & Prastowo, A. A. (2024). Predicting pro-environmental behavior among generation Z in Indonesia: the role of family norms and exposure to social media information. *Sec. Science and Environmental Communication*, 9, 1-9.
- Sutton, Ph., W. (2013). An introduction to environmental sociology. Translated by Salehi, S. Tehran: Samt. (In Persian).
- Tavalayi, S. (2007). *An overview of the tourism industry*. Tehran: Teacher Training University. (In Persian).
- Tehran Electricity Distribution Company. (1404, 2 23). Retrieved from Tehran Electricity Distribution Company: <https://tbtb.ir/>. (In Persian).
- World Health Organization. (2024, May 21). *World health statistics 2024, Monitoring health for the SDGs, Sustainable Development Goals*. <https://www.who.int/data/gho/publications/world-health-statistics>. (In Persian).
- Yazd Water and Wastewater Company. (1404, 4 8). *Yazd Water and Wastewater Company*. Retrieved from Yazd Water and Wastewater Company: <https://www.abfayazd.ir/st/226/%D8%AA%D9%88%D8%B5%DB%8C%D9%87%D9%87%D8%A7%DB%8C%D8%B3%D8%A7%D8%AF%D9%87#gsc.tab=0>. (In Persian).
- Zare, B., Niazi Komaleh, A., Habib Pourgatabi, K., & Karami, N. (2019). Analysis of factors affecting environmental behaviors among citizens. *Social Issues of Iran*, (1) 11, 281-297. (In Persian).
- Zare' A, Khademi, Ph. D. M, Yarahmadian, M.A. N. (2014). The impact of parents' life skills on family general functioning and children's academic achievement. *QJFR*; 11 (3):79-96 URL: <http://qjfr.ir/article-1-79-fa.html>. (In Persian).